

РАБОТНІЦА
І СЯЛЯНКА

№ 1 студзень 1950г.

05.
222 944

Дастойна сустрэнем выбары ў Вярхоўны Совет СССР!

З ВЯЛІКАЙ радасцю сустрэў савецкі народ Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб правядзенні 12 сакавіка 1950 года выбараў у Вярхоўны Совет СССР.

Выбары ў нас будуць праходзіць на аснове самай дэмакратычнай у свеце Сталінскай Канстытуцыі. Яны азнамянуюць новы яркі трыумф савецкай соцыялістычнай дэмакратыі.

Выдатныя перамены адбыліся ў нашай краіне за апошнія чатыры гады.

9 лютага 1946 года, выступаючы перад выбаршчыкамі Сталінскай выбарчай акругі горада Масквы, правадыр савецкага народа І. В. Сталін разгарнуў велізарную праграму гаспадарчага і культурнага будаўніцтва краіны. «Савецкія людзі, — сказаў ён, — на чале з камуністычнай партыяй, не пашкадуюць сіл і працы для таго, каб не толькі выканаць, але і перавыканаць новую пяцігодку».

Прадбачанне таварыша Сталіна бліскуча пацвердзілася. Ужо ў 1949 годзе прамысловасць нашай краіны выпусціла прадукцыі ў паўтара раза больш, чым да вайны. У нечуванна кароткія тэрміны вырашана збожжавая праблема. Калгасы і саўгасы ў мінулым годзе сабралі ўраджай, больш даваеннага.

Краіна наша з кожным днём становіцца прыгажэй і багацей. У нас не толькі адменена картачная сістэма, але і некалькі раз значна зніжаліся цэны на прамысловыя і харчовыя тавары. Больш чым у два разы ўзрасла рэальная заробатная плата рабочых і служачых.

Велізарныя поспехі, дасягнутыя пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і роднага Сталіна, напаўняюць сэрцы савецкіх людзей гордасцю за сваю Радзіму — Саюз Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік, які адзінай брацкай сям'ёй упэўнена ідзе да камунізма.

Разам з усім савецкім народам рыхтуюцца да выбараў, як да вялікага свята, жанчыны нашай рэспублікі.

Сталінская Канстытуцыя — гэты мудрэйшы з мудрых законаў — прадаставіла жанчыне роўныя з мужчынай правы ва ўсіх галінах гаспадарчага, дзяржаўнага, культурнага і грамадска-палітычнага жыцця. Савецкія жанчыны шырока карыстаюцца сваімі правамі: авалодваюць самымі складанымі спецыяльнасцямі, набываюць званні прафесараў і кандыдатаў навук, вучацца ў інстытутах і школах.

Ні адна капіталістычная краіна не можа прадаставіць працоўным жанчынам сапраўднага роўнапраўя. Якое можа быць роўнапраўе паміж мільянерам — гаспадаром фабрыкі і работніцай, выкінутай на вуліцу, або работніцай, якая за непасільную працу атрымлівае грашы?

У Мексіцы, Аргентыне і многіх іншых капіталістычных краінах жанчыны пазбаўлены выбарчых праў.

Камуністычная партыя і Савецкая ўлада робяць усё, каб уцягнуць мільёны працоўных жанчын у грамадскае і дзяржаўнае жыццё. У гэтую выбарчую кампанію, як і ў папярэднія, жанчыны прымаюць самы актыўны ўдзел

у падрыхтоўцы да выбараў. Многія жанчыны працуюць агітатарамі. Партыя ставіць перад усімі агітатарамі ганаровую задачу — несці словы большэвіцкай праўды ў самыя шырокія масы. Асабліва ўвага ўдзяляецца пастаноўцы агітацыйна-масавай работы сярод жанчын. Кожнай работніцы і сялянцы, кожнай хатняй гаспадыні неабходна добра растлумачыць выбарчы закон — «Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР», вялікую Сталінскую Канстытуцыю, раскажаць аб найвялікшых дасягненнях нашай краіны ў ажыццяўленні пасляваеннай пяцігодкі, аб міжнародным становішчы, аб жыцці ў краінах народнай дэмакратыі.

Падрыхтоўка да выбараў у Вярхоўны Совет СССР выклікала вялікі палітычны і вытворчы ўздым. У характары савецкага чалавека — адзначаць кожную важную падзею ў нашым жыцці новымі вытворчымі перамогамі, каб любімая Радзіма стала яшчэ больш магутнай.

Па нашай рэспубліцы з новай сілай разгортваецца соцыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу выбараў. У гэтай патрыятычнай справе актыўны ўдзел прымаюць жанчыны. Многія работніцы і прадпрыемствы ў цэлым (радыёзавод імя Молатава, станкабудаўнічы завод імя Кірава і іншыя) бяруць на сябе абавязацельства — к дню выбараў выканаць план першага квартала.

Паспяхова выконваюць вытворчыя праграмы ўсе цэхі віцебскай панчошна-трыкатажнай фабрыкі «КІМ». Дваццаць брыгад фабрыкі спаборнічаюць за выпуск прадукцыі толькі выдатнай якасці.

Добрыя ўзоры работы паказваюць ленты майстроў Аляксеевай і Казімірскай з віцебскай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі». Яны таксама паставілі мэту — выканаць квартальны план да 12 сакавіка.

Шырока разгарнулася спаборніцтва ў чэсць выбараў на бабруйскай кандытарскай фабрыцы «Чырвоны харчавік». Фабрыка працуе рытмічна, па графіку. Перадавы карамельны цэх на 107 проц. выканаў план першай дэкады. У выбарах упершыню прымуць удзел маладыя работніцы фабрыкі Аляксандра Булава і Аня Грэкава. Гэтую важную падзею ў сваім жыцці дзяўчаты рашылі адзначыць стаханаўскай працай: дзеёнае заданне яны выконваюць на 200 процантаў.

За дастойную сустрэчу выбараў змагаюцца і працаўнікі вёскі. Калгасы і саўгасы рэспублікі дзейна рыхтуюцца да веснавой сяўбы. У заходніх абласцях многія аднаасобнікі ў чэсць выбараў рашылі стаць на шлях калгаснага жыцця. З Гродна, Баранавіч, Маладзечна, Брэста, Пінска паступаюць весткі аб стварэнні новых калгасаў. Ініцыятарамі ў гэтай справе часта выступаюць жанчыны-актывісткі: дэлегаткі, агітатары. Яны ведаюць, што шчаслівае жыццё ім і іх дзецям забяспечана толькі ў калгасах.

Яшчэ шырэй разгорнем магутнае соцыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу выбараў у Вярхоўны Совет СССР!

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

ВЫДАННЕ
ЦК КП(б)Б

1

Студзень 1950

30к-3
1844

В. І. Ленін і І. В. Сталін.

Карціна мастака П. Васільева

УКАЗ

Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Аб правядзенні выбараў у Вярхоўны Совет СССР

У сувязі са сканчэннем 10 лютага 1950 года паўнамоцтваў Вярхоўнага Савета СССР другога склікання, на падставе артыкула 54 Канстытуцыі СССР, устанаўляючага, што новыя выбары назначаюцца Прэзідыумам Вярхоўнага Савета СССР у тэрмін не больш двух месяцаў з дня сканчэння паўнамоцтваў Вярхоўнага Савета СССР, і ў адпаведнасці з артыкулам 72 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны

Совет СССР», прадугледжваючым, што дзень выбараў у Вярхоўны Совет СССР аб'яўляецца не пазней, чым за два месяцы да тэрміну выбараў, і што выбары праводзяцца ў нерабочы дзень, Прэзідыум Вярхоўнага Савета Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік пастанаўляе:

Назначыць выбары ў Вярхоўны Совет СССР на нядзелю 12 сакавіка 1950 года.

Масква, Крэмль.
9 студзеня 1950 г.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Н. ШВЕРНІК.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. ГОРКІН.

1

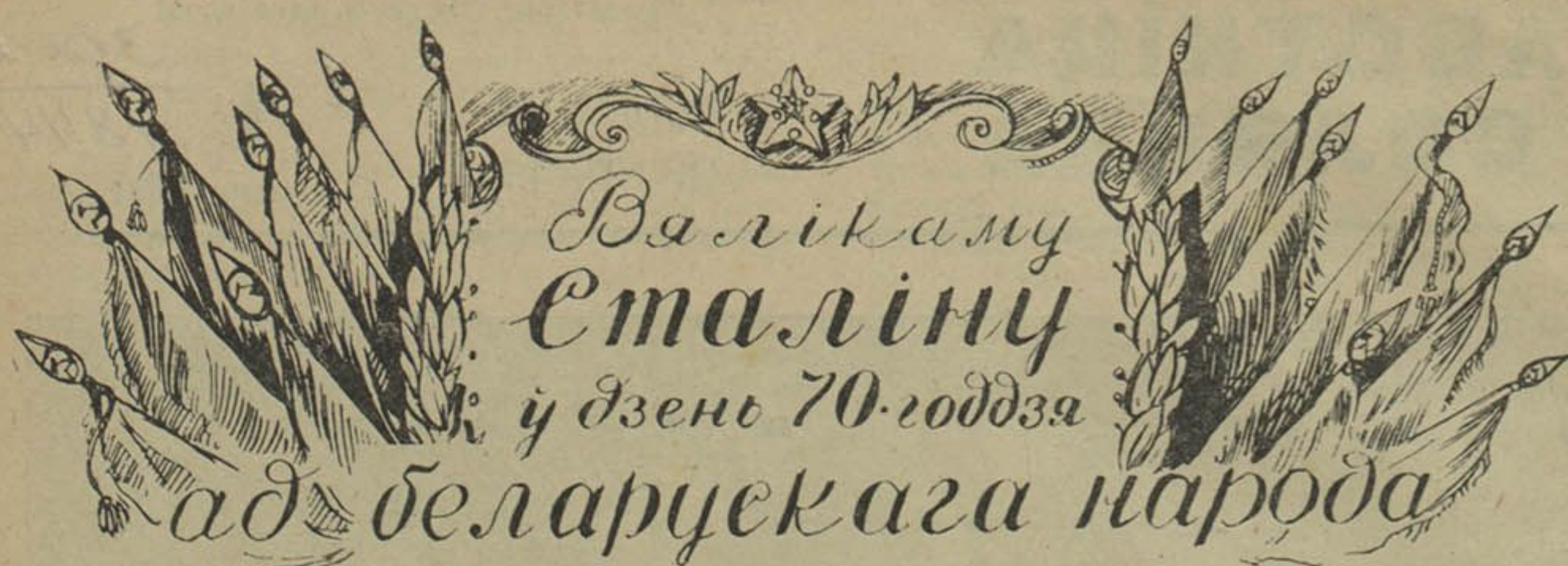
НАЦЫОНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСІ

05-
4228-222977

42520

4266

4253

Таварыш Сталін, бацька наш любімы!
Ад сэрца шчырага тваіх сыноў,
Ад нашае шчаслівае радзімы
Мы шлем табе вітанне і любоў.

І колькі ў небе зорак прамяністых,
І колькі песень, поўных пачуцця,
І колькі дум, і колькі сэрцаў чыстых, —
Жадаем столькі год табе жыцця.

Таварыш Сталін! Дзень твой нараджэння
Мы ў памяці і ў сэрцы збераглі,
Як нашай мары светлае праменне,
Як нараджэнне праўды на зямлі.

Сягоння скрозь, на ўсім зямным прасторы,
Працоўныя звяртаюць погляд свой
На заповітны домік той у Горы,
Адкуль пайшоў ты на вялікі бой.

І, поўная прыхільнасці і ласкі,
Твой кожны крок захоўвае зямля,
Якой прайшоў ты ад вяршынь Каўказскіх
Аж да вяршыні свету — да Крэмля.

Кроў ад крыві працоўнага народа
І плоць ад плоці дум яго і мар,
Ты на шляхах змагання за свабоду
Пранёс з народам барацьбы цяжар.

І, акрылены ленінскаю мэтай,
Палётам думак горнага арла,
Сам, як арол, узняўся ты над светам,
І ў вас адна дарога пралягла.

Ні арышты, ні царскія астрогі,
Ні высылкі на самы край зямлі,
Ні дальнія сібірскія дарогі
Тваёй сталёвай волі не змаглі.

Ты і адтуль, з глухой пустыні снежнай,
Прароча спавяшчаў на ўвесь народ,
Што рэвалюцыя ў Расіі непазбежна,
Як непазбежны ўранні сонца ўсход.

2 Ты навучаў, ужо ў сутычках пробных
Прадбачачы наступных бітваў ход,

Што партыя да крэпасці падобна,
Куды ёсць толькі вартым уваход.

Яна — сумленне, розум, чэсць эпохі,
Яна з глыбінь мільёны падняла,
Іх вывела на светлыя дарогі,
На бой з капіталізмам павяла;

Яна нам стала роднаю, як маці
Рабочых і сялянскай беднаты,
Бо на чале яе вялікай раці
Стаялі мудрыя Ільіч і ты.

У дні перадкастрычніцкія тыя
Ты гаварыў аб будучых баях,
Сцвярджаючы, што іменна Расія
Праложыць соцыялістычны шлях.

І ў часе пераможнага змагання
Ты быў заўсёды разам з Ільічом,
З ім кіраваў кастрычніцкім паўстаннем,
Што азарыла ўсю зямлю святлом.

Кастрычнік абудзіў усю Расію,
Змяніў усіх яе народаў лёс,
Узняў да працы сілы маладыя,
Сапраўдную свабоду ім прынёс.

Калі-ж варожыя ліхія орды
Нахлынулі на нас з усіх бакоў,
Ты нашу Армію стварыў і цвёрда
Ад перамог да перамогі вёў.

Запомнілі навек, таварыш Сталін,
Данбас, Царыцын, Ленінград і Крым,
Як мы свабоду нашу адстаялі
Пад баявым вадзіцельствам тваім.

Закончыўшы суровыя паходы,
Ушчэнт разбіўшы свет і лад стары,
На радасць разняволеным народам
Ты з Леніным СССР стварыў.

Народу нашаму на чэсць і славу
Ільіч і ты, наш родны правадыр,
Стварылі беларускую дзяржаву,
Раскрыўшы ёй шляхоў прастор і шыр.

Усё, пра што мы марылі, збылося,
Калі ты вывеў нас на ясны шлях,
Серп з молатам у залатым калоссі
Мы вышылі на вогненных сцягах.

І з той пары для нас пад сонцам мірным
Сапраўднаю Айчынай стаў прастор
Ад запалярнай тундры да Паміра,
Ад Балтыкі да сахалінскіх гор.

Не знае свет такой магутнай сілы —
Жывем мы дружнай Сталінскай сям'ёй.
Вялікая і слаўная Расія
Вядзе народы нашы за сабой.

У гэтай дружбе, светлай і цудоўнай,
Сагрэтай цеплынёй крэмлёўскіх зор,
Краіна наша — роўная між роўных,
Свабодная, як кожная з сясцёр.

Адно нам горка ўспомніць — дзень той чорны,
Як смерць забрала Леніна ад нас.
Памёр Ільіч, памёр арол наш горны,
Вялікі светач мудрасці пагас.

Тады, у дні цяжкой і горкай страты,
Каля цябе, наш родны правадыр,
Плячо к плячу мы сталі, як салдаты,
У нязломныя жалезныя рады.

Гатовыя да працы і да бою,
З адвагаю і верай у вачах,
Адною суровай клятвай мы з табою
Кляліся над труною Ільіча.

І клятву гэту бераглі мы свята,
Ты нас шляхамі ленінскімі вёў,
А подлых юдаў, ворагаў праклятых
Народны гнеў з зямлі савецкай змеў.

І мары Ільіча зрабіў ты явай,
Ты здзейсніў клятву, і жыве яна
У велічы Савецкае дзяржавы,
У нашых справах моц яе відна.

Жыве яна ў кагортах камуністаў,
У подзвігах пілотаў і танкістаў,
Жыве яна у дружбе ўсіх народаў,
У еднасці калгасаў і заводаў.

Каб не вярнуліся былога здані,
Каб перамогу нам замацаваць,
Ты даў наказ: узводзіць рыштаванні,
Цяжкую індустрыю будаваць.

Ты даў нам план вялікіх пяцігодак,
І на прасторах вольнае зямлі
Усталі цэхі фабрык і заводаў,
Дзе гулкія маторы загулі;

Усталі шахты і гігanty-домны,
Кузбас славуты і Магнітагорск;
Турксібаша шлях пралёг струною роўнай
Цераз бязмежны стэпавы прастор.

Даў Сталінградскі трактарны машыны —
Сваіх жалезных коней для палёў —
І Днепрабуда загулі турбіны,
Зазяла сонца электраагнёў.

І Беларусь краінай іншай стала:
Дзе некалі шумеў імшарны лес,
Балотная імгла ўсё засцілала, —
Там безліч зораў запаліў Белдрэс.

На змену сохам прадзедаўскім, даўнім
Машыны вышлі на палетак наш;
Жняўкі, і плугі, і малатарні
Даў сельскай гаспадарцы Гомсельмаш.

Беразіною паплылі шырокай
У наш Бабруйскі дрэвакамбінат
Бясконцыя платы хваіны гонкай
Для новых, светлых і прасторных хат.

Краіне Крычаў даў цэмент трывалы
Для новых фабрык, сёл і гарадоў.
Заводы Магілёва выраблялі
Шоўк для убораў нашых і сцягоў.

Сталічны Мінск стаў горадам заводаў,
Навука у жыццё яго ўвайшла,
Культура беларускага народа
У тэатрах, школах, клубах расцвіла.

Ты, верны слаўным ленінскім заветам,
Штодзённа нас вучыў перамагаць,
Ісці нястомна да вялікай мэты —
Вучыў жыццё калгаснае ствараць.

Вучыў пазбыцца гора і нястачы,
Каб у жыцці не знаць пакут і слёз,
Не ведаць больш панурых дзён батрачых,
Палынных межаў і вузкіх палос.

І збудаваў мы свой лад калгасны
На вызваленай радаснай зямлі, —
У дружбе з песняю і доляй шчаснай
Па-новаму, заможна зажылі.

Ажыццяўляючы твой план, няспынна
Мы асушаем багны, нішчым хмыз,
І на Палескай тарфяной раўніне
Шумяць жыты, квітнее кок-сагыз.

Не будуць болей гараваць жанчыны,
Палоску неўраджайную жнучы,
Сляпіць вачэй за дымнаю лучынай,
Кашулі дзесям зрэбныя ткучы.

Ім шлях адкрыты ўсюды да асветы,
Да творчай працы. Колькі сёння іх
Праслаўленых майстроў, вядомых свету —
Герояў — брыгадзіраў, звеннявых!

На поле выйдзі у вясновы ранак:
Цвіце зямля пад промнямі зары,
Нібыта караблі па акіяну,
Ідуць, гудуць па полі трактары.

Улетку тут які разліў блакіту,
Калі ільны калгасныя цвітуць!
Якія хвалі уздымае жыта,
Калі вятры крыламі ўскалыхнуць!

А восень прыйдзе, і пад ясным небам
Пладоў не злічыш важкіх і буйных,
Да элеватараў абозы з хлебам
Ідуць па ўсіх дарогах палявых.

Прыслухаешся — недзе песня чутна:
Спявае поле і шумлівы гай,
І Сож, і Нарач, і Дняпро магутны...
Пяе яе ўвесь беларускі край.

Пяе народ і славіць тваё імя,
І столькі ў гэтай песні цеплыні,
Нібыта ў сонцы тым, што над радзімай,
Нібыта ў сэрцы, ў подыху вясны.

Соцыялізма велічныя справы,
Як доказ нашых перамог яскравы,
Як выйгрышы за чалавецтва бой,
У Канстытуцыю Совецкае дзяржавы
Ты запісаў уласнаю рукой.

Яна ў народзе песнямі апета
І Сталінскай назваў яе народ;
Яна ўзышла, як сонца, над планетай,
Яскрава бачная з усіх шырот.

Народы ўсе яна заве змагацца,
Як страсны заклік, як узор жывы,
За пабудову новага грамадства,
За чалавека годныя правы;

За тое, каб на ўсёй зямной планеце
Жанчына перастала быць рабой,
За творчасць мас, што яснай служыць мэце,
І за прастор для здольнасці любой;

За лад такі, дзе не існуюць класы,
Не ведае прыгнёту чалавек,
Дзе роўныя народы ўсе і расы,
Дзе нарадзіўся камунізма век;

Наш родны бацька, ты заўсёды з намі,
У сэрцы ў нас, у справах нашых дзён:
Мы ўсімі карыстаемся правамі,
Што нам дае савецкі наш закон.

Мы дзякуем табе зямным паклонам,
Што сёння Беларуская зямля
Жыве адзіным Сталінскім законам,
Красуецца пад зорамі Крэмя.

Была-ж яна мяжой несправядлівай
Падзелена на доўгіх дваццаць год:
Тут красавалася калоссем ніва,
Там парасткі таптаў магнацкі бот.

Там родныя браты гібелі ў горы,
Ды не згіналі плеч у барацьбе,
Бо ім крэмлёўскія свяцілі зоры,
Бо людзі цвёрда верылі ў цябе.

Ты, бацька родны, бачыў боль і раны
І зняў з братаў няволі ланцугі.
Шчаслівы наш народ, табой з'еднаны,
Стаў назаўсёды пад твае сцягі.

Ды гримнула фашысцкая навала
І пачала ўсё нішчыць, спапяляць;
Зямлю, што з працы нашай красавала,
Прышоў з заходу вораг дратаваць.

Вялікі Сталін! Бацька наш любімы!
Былі мы ў лютым горы не адны —
Ты з намі быў! Ты ратаваў Радзіму
У дні цяжкой Айчыннае вайны!

На заклік твой мы, як адзін, усталі,
Пайшлі насустрач ярасным баям,
Бо зналі мы, што з намі заўжды Сталін,
А там, дзе Сталін, — перамога там!

Разбіўшы вал варожага нападу,
Развёў орды дзікія ты ў прах, —
Разгром іх пад Масквой і Сталінградам
Тваё імя праславілі ў вяках.

Савецкія байцы прайшлі праз буры,
Не баючыся смерці, ані ран,
Грудзямі засланялі амбразуры,
Кідаліся бястрашна на таран.

Ты іх натхняў, ты быў заўсёды з імі,
Дзе-б шлях іх гераічны ні пралёг,
Таварыш Сталін, правадыр любімы!
Генералісімус славуных перамог!

Адразу, як над нашымі палямі
Пажараў дым паслаўся пеляной,
Мы сталі поплич з роднымі братамі,
Мы вышлі ў бой адзінай грамадой.

Змагаўся Брэст, як волат, на граніцы,
Фашыстаў білі Гомель, Рагачоў,
Іх нішчыў Мінск наш — родная сталіца,
Мазыр і Віцебск, Пінск і Магілёў.

Мы ім вайну на рэйках абвясцілі,
Як твой загад на гэта нам прышоў:
Масты спалілі, рэйкі пакрышылі,
Спынілі рух варожых цягнікоў.

І ходзіць сказ па Беларусі сёння
Аб подзвігах праслаўленых сыноў —
Як паравозы падрываў Заслонаў,
Як нішчыў танкі храбры Бумажкоў;

Як біў Сільніцкі цвёрдаю рукою,
Бязлітасна знішчаў рабаўнікоў,
Як генерал Даватар пад Масквою
Вадзіў на бой адважных казакоў;

Як снайперскія кулі Смалячкова
Варожых метка нішчылі салдат,
Як партызанка мужная Шаршнёва
Пайшла на смерць, каб ратаваць атрад.

Прайшлі з баямі мы франтоў багата,
З табой прайшлі вайны вялікі шлях,
І на рэйхстаг твае сыны-салдаты
Высока ўзнеслі пераможны сцяг.

Наш край вайна няшчадна зруйнавала,
Але браты нам падалі руку:
Масква станкі, машыны нам прыслала,
Данбас — слаў вугаль, нафту — слаў Баку.

Яшчэ не сціхла бітва, а ўжо новы
План будаўніцтва даў краіне ты.
Нібы байцы, што ў бой ідуць суровы,
Мы йшлі на аднаўленчыя франты.

Не цішыні пасля вайны Айчыннай
Жадаў народ, — загаманіў прастор:
Мы цэхі аднаўлялі і плацінай
Перапынялі хваль рачных напор.

З руін усталі фабрыкі, заводы,
Ізноў плывуць камбайны ў мора ніў.
Ты, бацька наш, савецкія народы
Будовай кунізму акрыліў.

Калі мы сёння багну асушаем,
Каналы магістральныя вядзём,
Мы будучыню працай набліжаем,
Мы будучыняй блізкаю жывём.

Магутныя заводы збудавалі
Пад Мінскам мы, у векавым бары.
Адтуль машыны пабягуць у далі,
У будучыню пойдучь трактары.

Перамагаючы усё старое,
У заўтрае звяртаем мы, пагляд.
Расціш ты новае, перадавое,
Так як садоўнік дбайны росціць сад.

Стаханавец, каторы на заводзе
Здзяйсняе план пяці гадоў за год,
Для ўсіх сягоння прыклад у народзе,
Ён кунізму блізіць надыход.

Дзеля таго мы дружна ўсім народам
Пераіначваем балотны край,
Каб багацеў няспынна год за годам
Наш сталінскі калгасны ураджай.

Дзеля таго з усёй Радзімай разам
У стэпах пасяляем мы лясы,
Каб сухавей пустэльны летнім часам
Не спапяляў на нівах каласы.

Мы не баімся цяжкасцей ніколі,
І перашкоды наш не спыняць рух:

На фабрыках і на калгасным полі
Мы ў працы не шкадуем нашых рук.

Натхнёныя тваім вялікім планам,
Упэўнена будуюм мы свой лёс,
Хоць зграя прагна за акіянам
Жадае зноў людскоў крыві і слёз.

Хоць доларам, хоць зброяю сваёю
Там бразгае забойца ды ліхвар,
Зноў хочучы ў народаў за спіною
Вайны сусветнай распаліць пажар.

Там простым людзям смерцю пагражаюць,
Супроць малых дзяцей згавор вядуць,
Супроць бацькоў, што войнаў не жадаюць
І што за мір свой голас падаюць.

Народы ўсёй зямлі, народы свету,
Сягоння з намі ў барацьбе за мір.
І выйграем за мір мы бітву гэту,
Бо ты кіруеш ёю, правадыр.

На змовы ліхвароў за акіянам
Мы ведаем, як трэба адказаць:
Натхнёныя тваім вялікім планам,
Мір працаю мы будзем мацаваць.

А не дадуць падпальшчыкі ў спакоі
Нам жыць, папераджаем іх усіх,
Што стане пекла атамнай іх зброі
Смяротным пеклам для саміх-жа іх.

Таварыш Сталін, бацька наш любімы!
Для нас няма нічога даражэй
Твайго імя, бо ўсе твае сыны мы,
Яднае нас святло тваіх ідэй.

На вернасць ім мы прысягаем справай,
На вернасць партыі большэвікоў,
Авеяны славай, зробім явай
Жаданы кунізм мы для вякоў.

Як светлы сад імкнецца да праменьняў
І цягнецца галінамі на ўсход,
Так да твайго святла ў адным імкненні,
Так к кунізму цягнецца народ.

Як чыстая крыніца з глебы б'ецца,
Струменем несціхаючым бруіць,
Так з сэрцаў нашых да цябе імкнецца
Любоў жывым струменем, як з крыніц.

У дзень твайго сямідзесяцігоддзя
Яшчэ цясней еднаем мы рады,
Да кунізму мы з табою пойдзем,
На подзвігі гатовыя заўжды.

Ты наша сонца, наша красаванне,
Жыві-ж, наш бацька любы, многа год,
Прымі-ж ад сэрцаў чыстых прывітанне,
Што беларускі шле табе народ!

*Пісьмо абмеркавана і прынята на агульных сходах
працоўных на прадпрыемствах, у калгасах, саўгасах,
МТС, сёлах, ва ўстановах і навучальных установах
Беларускай ССР.*

Урачыстае паседжанне ў Вялікім тэатры, прысвечанае сямідзесяцігоддзю таварыша І. В. Сталіна. Дэлегацыя маскоўскіх піонераў прыпадносіць кветкі таварышу І. В. Сталіну. Фото В. Каурыгіна.

НА ЎСЁ ЖЫЦЦЁ

Я ПРЫБЫЛА ў Маскву на святкаванне дня нараджэння таварыша Сталіна ў складзе беларускай дэлегацыі. У мяне — білет у Вялікі тэатр на ўрачыстае паседжанне, прысвечанае слаўнай даче, і запрашэнне на прыём у Крэмль. Якая вялікая радасць!

Пачатак урачыстага паседжання ў Вялікім тэатры прызначан на 7 гадзін вечара, але ў 6 амаль усе ўжо ў зборы. У фойе сустракаю святочна апранутых жанчын і мужчын з залатымі зоркамі, значкамі лаўрэатаў, праслаўленых воінаў Савецкай Арміі, прадстаўнікоў ад саюзных рэспублік і зарубешных краін. Многіх ведаю па іх справах і фатаграфіях. У зал праходзяць члены дэлегацыі ад Беларусі: прафесар Тацяна Васільеўна Бірыч, калгасніца Герой Соцыялістычнай Працы Аляксандра Аляксандраўна Шаптыка, стаханавец Беларускага механічнага завода Міхаіл Цімафеевіч Антонік...

Стрэлкі гадзінніка паказваюць 7. Усе чакаюць. На сцэну выходзіць Іосіф Вісарыёнавіч Сталін, яго саратнікі. Зал дрыжыць ад воплескаў. Я не магу адарваць вачэй ад правадыра. Вялікі чалавек — просты і скромны. На ім строгі ваенны мундзір. Разумна і пранікліва глядзіць яго яркія маладыя вочы. Іосіф

Вісарыёнавіч ветліва ўсміхаецца, і кожнаму з прысутных у тэатры здаецца, што правадыр усміхаецца і глядзіць іменна на яго.

Урачыстае паседжанне адкрывае таварыш Н. М. Швернік. Ад імя шматмільённага савецкага народа віншуе Іосіфа Вісарыёнавіча з днём слаўнага сямідзесяцігоддзя, жадае яму добрага здароўя і многіх год жыцця на шчасце і радасць нашага народа і працоўных усяго свету, гаворыць аб велізарнай ролі таварыша Сталіна ў справе будаўніцтва камунізма ў нашай краіне, у справе барацьбы за свабоду, дэмакратыю, за мір ва ўсім свеце.

Затым на трыбуну ўзыходзяць пасланцы ад саюзных рэспублік. Яны ад чыстага сэрца вітаюць правадыра.

Пранікнёныя вершы, прысвечаныя любімаму правадыру і настаўніку, чытае народны паэт Беларусі Якуб Колас.

Палымнымі словамі вітаюць Іосіфа Вісарыёнавіча прадстаўнікі брацкіх камуністычных і рабочых партый.

Урачыстае паседжанне закончылася спяваннем партыйнага гімна — Інтэрнацыянала.

Усхваляваная ўражаннямі, я амаль не заснула ў гэтую ноч.

22 снежня рашыла «пахадзіць па Маскве», але выканаць гэта мне так і не давялося: як пайшла глядзець падарункі, прыпаднёсеныя таварышу Сталіну, так прайшла там да вечара.

Хадзіла з зала ў зал і старалася ўсё запомніць. Але немагчыма расказаць аб усіх цудоўных падарунках, з любоўю зробленых рукамі людзей, якія прадстаўляюць дзесяткі нацыянальнасцей. Тут няма золата і каштоўных каменяў, але кожная рэч дорага ўмелай, кранатлівай працы, азоранай цёплай любоўю. І цяжка сказаць, якая з іх даражэй. Аднолькава нельга адвесці вачэй і ад каляровага дывана, вытканага рукамі туркменаў, і ад абрусаў, выштых жанчынамі Беларусі, і ад найтанчэйшай работы букета кветак, выразанага з аднаго кавалка дрэва юным рамеснікам Пецяй Чувелевым, і ад цудоўных падарункаў працоўных Чэхаславакіі, Кітая, Карэі, Іспаніі...

... Лікуючая, святочная Масква, урачыстае паседжанне ў Вялікім тэатры, залы падарункаў правадыру, прыём у Крэмлі на ўсё жыццё застануцца ў памяці. Сустрэча з таварышам Сталіным будзе для мяне невычэрпнай крыніцай бадзёрасці і сіл у працы на шчасце нашай вялікай Айчыны.

Л. ДЗЕМЯХ.

ПА ЗАВЕТАХ ЛЕНІНА

У ГОРКАХ, пад Масквой, 21 студзеня 1924 года перастала біцца сэрца найвялікшага чалавека, генія рэвалюцыі, правадыра ўсяго працоўнага чалавецтва, асновальніка камуністычнай партыі і стваральніка Савецкай дзяржавы — Владзіміра Ільіча Леніна.

Памёр Ільіч, але справа, за якую ён змагаўся, жыве і будзе жыць у вяках.

Справа, пачатая Леніным, жыве ў насняховым будаўніцтве камунізма: у росце магутнасці нашай краіны і добрабыту народа, у многіх тысячах школ, тэхнікумаў, інстытутаў, дзе навучаюцца дзеці працоўных, у бязмежнай любові савецкіх людзей да сваёй Радзімы, у дружбе паміж народамі СССР. Справа Леніна натхняе мільёны працоўных усяго свету на барацьбу за лепшую будучыню.

Пасля смерці Ільіча таварыш Сталін, большэвіцкая партыя няўхільна вядуць наш народ па ланіскім шляху.

«Памятайце, любіце, вывучайце Ільіча, нашага настаўніка, нашага правадыра.

...Будуйце новае жыццё, новы быт, новую культуру,—па Ільічу»,—пісаў таварыш Сталін у гадавіну смерці Ільіча.

Савецкі народ з натхненнем ажыццяўляе гэты сталінскі заклік. Пад кіраўніцтвам вернага вучня Леніна — таварыша Сталіна — савецкі народ ажыццявіў ланіскі завет аб тым, што ператварыць нашу краіну з адсталай, аграрнай у перадавую магчыма толькі пры ўмове стварэння буйнай сучаснай сацыялістычнай прамысло-

васці і перабудовы сельскай гаспадаркі на сацыялістычны лад.

Перадвоенныя сталінскія пяцігодкі ў корані змянілі аблічча нашай краіны. За гады савецкай улады з жабрацкай і адсталай пры парызме Расіі вырасла магутная індустрыяльная дзяржава з перадавой тэхнікай і буйнай сельскай гаспадаркай — Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Стварэнне магутнай эканамічнай базы дапамагло нашай дзяржаве разграміць у Айчынай вайне гітлераўскіх захопнікаў і перайсці да грандыёзнага творчага будаўніцтва ў мірных умовах.

Нечуваныя поспехі ў галіне індустрыялізацыі нашай краіны і калектывізацыі яе сельскай гаспадаркі дасягнуты пры актыўным удзеле жанчын, выхаваных партыяй Леніна — Сталіна, узнятых савецкім грамадскім ладам на небывалую вышыню.

Савецкая ўлада з самага пачатку свайго існавання дашчэнту змяла ўсе законы і абмежаванні, якія ставілі жанчыну ў няроўнае, залежнае становішча, прадаставіла ёй роўныя з мужчынай правы ва ўсіх галінах гаспадарчага, дзяржаўнага і грамадска-палітычнага жыцця.

«За два гады Савецкая ўлада,—пісаў Ленін,—у адной з самых адсталых краін Еўропы зрабіла для вызвалення жанчыны, для роўнасці яе з «сільным» полам столькі, колькі за 130 год не зрабілі ўсе разам перадавыя, асвечаныя, «дэмакратычныя» рэспублікі ўсяго свету».

Владзімір Ільіч бачыў ва ўраўненні жанчыны з мужчынай у правах па закону першы крок на шляху да

В. І. Ленін і Н. К. Крупская сярод сялян у вёсцы Горкі ў 1921 годзе. Карціна мастака Н. А. Сысоева.

поўнага яе вызвалення. Вось чаму з першых дзён Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі правадыры нашай партыі Ленін і Сталін востра паставілі пытанне аб уцягненні жанчын у грамадскае жыццё, у кіраванне краінай, у кіраванне вытворчасцю.

Ленін не раз указваў, што жанчыны павінны прымаць удзел у перабудове ўсяго жыцця на сацыялістычных пачатках. «Пабудова сацыялістычнага грамадства, — гаварыў ён, — пачнецца толькі тады, калі мы, дабіўшыся поўнай роўнасці жанчын, прымемся за новую работу, разам з жанчынай».

Савецкая ўлада абудзіла да свядомага жыцця мільёны працоўных жанчын, самых забітых і прыгнечаных пры царызме, дапамагла ім актыўна ўключыцца ў сацыялістычнае будаўніцтва. Яна прыняла неабходныя меры, каб вызваліць жанчыну ад дробнай, атуляючай, непрадукцыйнай работы. Фактычнаму разняволенню жанчын садзейнічалі адкрыццё ясляў, дзіцячых садоў і пляцовак, кансультацый, бясплатнае медыцынскае абслугоўванне, водпускі на цяжарнасці і родах і рад іншых мерапрыемстваў. Работніцы і сялянкі пацягнуліся да ведаў, пачалі авалодаць граматай.

Партыя большэвікоў, побач з важнейшымі пытаннямі жыцця краіны, не раз абмяркоўвала на сваіх з'ездах пытанне аб рабоце сярод жанчын. У сакавіку 1919 года VIII з'езд партыі ў сваіх рашэннях запісаў: «Прызнаючы настойлівую неабходнасць умацаваць нашы сілы прыцягненнем работніц і сялянак да барацьбы за камунізм і да савецкага будаўніцтва, VIII з'езд партыі прапануе ўсім партыйным камітэтам садзейнічаць ажыццяўленню гэтай работы на практыцы».

На ўсерасійскіх з'ездах работніц і сялянак разглядаліся пытанні аб ролі работніц у вытворчасці і сялянак у сельскай гаспадарцы.

Надзежда Канстанцінаўна Крупская ў сваіх успамінах пісала, як аднойчы ў Маскве сустрэлі Влэдзіміра Ільіча напменкі — дэлегаткі канферэнцыі. Адна з іх, расхвалываўшыся, падыйшла да Ільіча і абняла яго. Яны загаварылі кожная на сваёй мове і заплакалі. Усхвалываны Ільіч тады сказаў: «Падняліся самыя пізы, цяпер перамога сацыялізма ў нашай краіне забеспечана».

Ленін заўсёды падкрэсліваў, што для поўнай роўнасці жанчын з мужчынамі неабходна, каб працоўныя жанчыны прынялі актыўны ўдзел у рабоце Саветаў.

«Трэба, — гаварыў ён, — каб жанчыны-работніцы ўсё больш і больш удзелу прымалі ў кіраванні грамадскімі прадпрыемствамі і ў кіраванні дзяржавай».

Кіруючы, жанчыны навучацца хутка і дагоняць мужчын.

Выбірайце-ж больш жанчын-работніц у Совет, як камуністаў, так і беспартыйных».

Добра вядомыя словы Леніна таксама і аб тым, што кожная кухарка павінна навучыцца кіраваць дзяржавай.

Ленінскія ўказанні свята выконваюцца ў нашай краіне. З кожным днём узрастае ўдзел жанчын у грамадскім і палітычным жыцці.

Велізарная колькасць жанчын прымае актыўны ўдзел у органах дзяржаўнага кіраўніцтва. Дэпутатамі мясцовых Саветаў у СССР з'яўляецца амаль поўмільёна жанчын. Каля 2 тысяч жанчын выбрана ў Вярхоўныя Саветы саюзных і аўтаномных рэспублік. 227 жан-

чын — работніц, калгасніц, урачоў, настаўніц, актрыс, пісьменніц, інжынераў, аграномаў, дзяржаўных і грамадскіх дзеячоў — з'яўляюцца дэпутатамі Вярхоўнага Савета СССР.

З поўным правам мы можам сказаць, што ў нас няма цяпер такой галіны народнай гаспадаркі, у якой жанчына не прымала-б актыўнага ўдзелу, цяжка назваць такую прафесію, якую-б жанчына не авалодала. Для нас стала звычайным бачыць жанчыну на пасту міністра, упраўляючага трэстам, дырэктара завода, старшынні калгаса, грамадскага дзеяча, капітана паравоза.

Выхаваныя партыяй Леніна — Сталіна савецкія патрыёткі працуюць, не пакладаючы рук, на ішчасце сваёй цудоўнай Радзімы. Колькі выдатных пачынанняў у сацыялістычным будаўніцтве належыць жанчынам! На праву ганарацца жанчыны высокай ацэнкай таварыша Сталіна, якую заслужылі яны ў гады Вялікай Айчыннай вайны. «Назаўсёды, — гаварыў ён, — увойдуць у гісторыю бяспрыкладныя працоўныя подзвігі савецкіх жанчын і нашай слаўнай моладзі, што вынеслі на сваіх плячах асноўны цяжар працы на фабрыках і заводах, у калгасах і саўгасах».

Ленінскія словы аб тым, што жанчыны-работніцы, жанчыны-сялянкі адыграюць важную ролю ў перабудове ўсяго грамадства на сацыялістычных пачатках, пацвердзіліся ўсім вопытам нашага сацыялістычнага будаўніцтва.

Ва ўмовах савецкага ладу выраслі выдатныя жаночыя кадры, сапраўдныя гераіні працы, якіх не было і не магло быць у дарэвалюцыйнай Расіі. Прычына нашых поспехаў у тым, што праца з цяжкага і ганебнага ярма, якім яна была пры капіталізме, ператварылася ў нас у справу чэсці, доблесці і геройства.

Следаваць заветам Леніна — значыць быць нава-тарам у сацыялістычным жыцці, смела ламаць старыя нормы выпрацоўкі. Пераход ад сацыялізма да камунізма можа адбывацца толькі на ўзроўні высокай прадукцыйнасці працы ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі. Кожная работніца, якая павышае прадукцыйнасць працы, паліпае якасць прадукцыі, беражліва адносіцца да свайго станка, — чэснай і самаадданай работай набліжае светлы дзень камунізма. Кожная калгасніца, якая падмае ўгару грамадскую гаспадарку, любоўна вырошчвае высокія ўраджаі, клопацца аб развіцці калгаснай жывёлагадоўлі, — набліжае камунізм.

Савецкія людзі ганарацца сваімі поспехамі. Высокародны прыклад Леніна, яго самаадданасць служэнню народу натхняе іх на новыя слаўныя працоўныя подзвігі ў імя сваёй любімай Радзімы.

Верны вучань і саратнік В. І. Леніна — таварыш Сталін і слаўная большэвіцкая партыя ўпэўнена вядуць савецкі народ наперад — да перамогі камунізма. У рады большэвіцкай партыі, якую Ленін называў розумам, чэсцю і сумленнем нашай эпохі, уліліся пасля яго смерці мільённыя масы, каб прадаўжаць справу, за якую ён змагаўся. У радах большэвіцкай партыі налічваецца больш мільёна жанчын.

Выконваць заветы Леніна — значыць весці няспынную выхаваўчую работу сярод мас працоўных, павышаць іх свядомасць, прыцягваць да актыўнага ўдзелу ў барацьбе за набліжэнне светлай будучыні — камунізма.

С. ГАЛАВАНІУСКІ

Мал. Ю. Пучынскага

ПАДАРУНАК АД ЛЕНІНА

ГЭТА было ля Дняпра. У тым раскошным краі ёсць непраходныя лясы, вільготныя і змрочныя, заўжды зялёныя і таямнічыя.

Адзін з такіх лясоў быў акружаны немцамі. Ён уздрыгаўся ад гарматных раскатаў, трапітаў усімі сваімі галінамі і пасля кожнага ўдару рычэў, бы магутны, але паранены леў.

У лесе скрываўліся рэшткі слаўтай карпенкаўскай роты, якая прабралася ў нямецкі тыл і натварыла нямала прыкрасцей самаздаволеным прусакам. Сёмы дзень яны вытрымлівалі асаду, не маючы яды і боепрыпасаў; усе, без выключэння, параненыя, ляжалі яны на траве, не спадзяючыся ні на якое цуда. Немцы стаялі кругам. Па дарогах бесперапынным ланцюгом ішлі іх браніраваныя калоны. Яны маглі пакончыць з дзевяцію храбрацамі лёгка, але працягвалі бясэнасавую асаду, быццам перад імі была пытадэль, а не лес.

У лес немцы ісці баяліся. Яны расставілі свае танкі з трох бакоў, з чацвертага было бяздоннае, непраходнае балота-плаўні.

Надзеі на ратунак у раненых не было. З прастрэленымі рукамі Карпенка, як затраўлены, рыскаў па лесе. Ён дарэмна шукаў выхаду з гэтай пасткі. Ён бачыў і разумеў гэта выразна, і вельмі шкода было яму маладых, спякаючых крывёю людзей, так храбра біўшыхся побач з ім, але цяпер асуджаных, бездапаможных.

І вось аднойчы досвіткам, калі немцы перасталі біць па лесе, зусім перакананы ў тым, што храбрацы намерлі ад голаду і рап, воддаль пачуўся роўнамерны, павольны хруст.

Вядома, гэта былі крокі: гэта хрустчэлі сухія галіны пад нагамі неасцярожнага чалавека. Але хто мог ісці адтуль, з боку балота, дзе, здавалася, ніколі не ступала чалавечая нага?! Чаго мог шукаць чалавек у гэтым лесе, дзе для людзей усё было страчана?

Патронаў не было. Байцы ўзялі бяскроўнымі рукамі свае разраджаныя вінтоўкі і прыгатаваліся да сустрэчы нязванага госця. Але з-за дрэў павольна вынікла бабулька і спакойна накіравалася да раненых байцоў. Цяжкі кошык цягнуў яе да зямлі, згінаючы, як трыспінку.

Бабулька на момант спынілася, перавяла подых і зноў пайшла. Яна прышла да раненых чырвонаармейцаў, апусціла на зямлю сваю цяжкую ношу і, рупліва развязваючы ручнік, спытала:

— Жывыя, сыночкі?

— Жывыя...—нерашуча адказаў Карпенка.

— А я вам хлеба прынесла і малака... Гэта ад Леніна,—сказала яна, з цяжкасцю разламваючы буханку.

— Ад Леніна?—здзіўлена, амаль, хорам прамовілі прыўстаўшыя байцы.

— Ад Леніна, сыночкі, ад Леніна... Хоць і чужаземец у нас, а Ленін жыве... Увесь, як ёсць, з вамі...—сур-

ёзна сказала яна і наліла першаму шклянку малака. — Выпі, гэта сырадой.

— А дзе-ж Ленін малако бярэ?—з былым і раптам выбухным азарством усміхнуўся Цыган, самы малады баец у роце.—У яго што, каровы свае?—засмяўся ён услых...

— А то як-жа без кароў!—бабулька незадаволеная глянула на Цыгана.—Вядома, свае.

Цыган асекся, прыціх, як пакараны свавольнік. Байцы моўчкі пілі малака, зачаравана глядзячы на насупіўшуюся бабульку. Стаяла звонкая летняя цішыня, і толькі зрэдку адгукалася на дубах неспакойная птушка.

І раптам, з нечаканай сур'ёзнасцю, быццам нават крыху спалохаўшыся сваёй дзівоснай здагадкі, Цыган крыкнуў:

— Дык Ленін — гэта, відаць, калгас?—Ён нават выплеснуў поўшклянкі малака, так ашарашыла яго тая здагадка.

Усе глянулі на Цыгана. Бабуля таксама ўзняла вочы і ціха сказала:

— Калгас, а то як-жа... Хоць немец і гуляе, а Ленін у нас жывы. Кароў ён у плаўнях схаваў.

І раптам, дзелавіта ўзяўшыся за кошык, бабуля амаль прыкрыкнула:

— Ну, хопіць дурэнь. Там, ля балота, мой стары чакае. Пераапрапечесе і айда да сваіх... Мой хутка выведзе.

І байцы пакорліва пайшлі за ёю.

С. В. КАВАЛЕЎСКАЯ

(Да стагоддзя з дня нараджэння)

СОФІЯ Васільеўна Кавалеўская — першая ў свеце жанчына-прафесар і першая з жанчын член-карэспандэнт Расійскай Акадэміі навук. Кавалеўская нямала садзейнічала «ўслаўленню рускага імя», як сказаў аб ёй бацька рускай авіяцыі Н. Е. Жукоўскі.

* * *

Софія Васільеўна нарадзілася 15 студзеня 1850 года ў Маскве. Яна пражыла цяжкае, поўнае барацьбы і нястач жыццё, упорна імкнучыся да ведаў і навукі, доступ да якіх быў для яе закрыт у самадзяржаўнай Расіі.

Жанчына краіны сацыялізма можа свабодна займацца навукай. У нас нікога не здзіўляе, калі жанчына за сваю працоўную і навуковую дзейнасць атрымлівае прэміі і высокія ўзнагароды.

У СССР многія жанчыны не ўступаюць па здольнасцях С. В. Кавалеўскай. Першай жанчынай-прафесарам матэматыкі пасля Кавалеўскай была савецкі вучоны Надзежда Нікалаеўна Гернет (1876—1942). Славутым вучоным была доктар матэматыкі Екацярына Алексееўна Нарышкіна (1895—1940). Цяпер у нас ёсць рад жанчын—дактароў матэматыкі, у іх ліку Ніна Карлаўна Бары, Людміла Усеваладаўна Келдыш і другія. Кандыдат матэматычных навук маладая вучоная Елена Александраўна Красільшчыкава не так даўно атрымала прэмію імя Жукоўскага.

Жанчына-матэматык у СССР не рэдкасць. У гэтым і няма нічога здзіўляючага, паколькі ёй, як і ўсякаму вучонаму, прадастаўляюцца ўсе ўмовы для паспяховай работы.

Іншае становішча было ў Кавалеўскай. У той час коснасць і існуючыя забавоны былі вельмі вялікія. За мяжой дзе-ні-дзе жанчына дапускалася ва ўніверсітэт і то толькі ў якасці вольнаслухачкі. Але і гэтае становішча было дастаткова хістка. Калі ўзнімалася пытанне аб расшырэнні жанчой адукацыі, знаходзіліся людзі (накшталт немца Мебіуса), якія сцвярджалі, што жанчына не ў сілах засвоіць алгебру. Нават вучоныя, якія захапляліся здольнасцямі Кавалеўскай, не былі схільны прадастаўляць жанчынам магчымасць працаваць у галіне навукі побач з мужчынамі.

Дзіцячыя гады Софіі Васільеўны Корвін-Брукоўскай

С. В. Кавалеўская.

прайшлі ў Віцебскай губерні ў маёнтку яе бацькі. У сваіх «Успамінах дзяцінства» Кавалеўская апісвае быт памешчыцкай сям'і таго часу — рабскае становішча слуг, пустое свецкае жыццё ўладальнікаў маёнтка і дрэннае выхаванне дзяцей.

Першы настаўнік маленькай Соні І. І. Малевіч расказваў аб сваёй вучаніцы, што яна была старанная і хутка схватвала выкладаемае. Ён пісаў у сваіх успамінах, што калі, вывучаючы геаметрыю, яны дайшлі да адносінаў даўжыні акружнасці да дыяметра, то «вучаніца мая... на здзіўленне маё, прышла зусім іншым шляхам і асаблівымі камбінацыямі да таго-ж самага вываду».

Знаёмы бацькі, прафесар Н. П. Тыртаў са здзіўленнем даведаўся, што чатырнаццацігадовая Соня, чытаючы падручнік фізікі, самастойна адшуквае сэнс некаторых трыганаметрычных формул, яшчэ не ведаючы трыганометрыі. Ён звярнуў увагу бацькі на выдатныя здольнасці дзяўчынкі, і той дазволіў ёй, у часе паездак з мацер'ю ў Пецярбург,

браць урокі вышэйшай матэматыкі ў А. Н. Странальскага.

Магчыма, што здольнасці дзяўчынкі не атрымалі б далейшага развіцця, калі-б не рух шасцідзясятых гадоў у Расіі. У тыя гады лепшая частка рускага грамадства была ахопленая імкненнем да развіцця асветы, жадаючы дапамагчы свайму народу ў яго барацьбе супроць цемры, невуцтва і царскага ўціску. Гарачы водгук сустрэлі ідэі Чарнышэўскага аб перабудове грамадства, вызваленні жанчын і іх роўнапраўі. Пачаўся рух за адкрыццё сярэдніх і вышэйшых жанчых школ. Дзяўчаты, імкнучыся атрымаць вышэйшую адукацыю, выязджалі за мяжу. Каб атрымаць такое права, яны павінны былі вызваліцца ад апекі бацькоў. З гэтай мэтай імі заключаліся фіктыўныя шлюбныя з людзьмі, якія спачувалі жанчому руху і прадастаўлялі сваім фіктыўным жонкам поўную свабоду.

У 1868 годзе Софія Васільеўна ўступіла ў такі шлюб з Уладзімірам Ануфрыевічам Кавалеўскім, будучым вядомым вучоным. Пазней гэты шлюб перайшоў у фактычны.

Увосень таго-ж года Кавалеўскія паехалі ў Пецярбург, дзе Софія Васільеўна пачала слухаць у Медыка-

хірургічній академії лекції Сеченава на фізіології. Не давши собі магчымасці паступлення ва універсітэт для вывучэння матэматыкі, Кавалеўская выехала за мяжу.

У Гейдэльбергу (Германія) Кавалеўская сваімі незвычайнымі здольнасцямі адразу звярнула на сябе ўвагу прафесараў. Хутка чуткі пра выдатную рускую студэнтку пашырыліся па ўсяму гораду.

У той час вялікай славай карыстаўся берлінскі матэматык Вейерштрас. Каб праслухаць курс яго лекцый, Кавалеўская паехала ў Берлін. Але вучоны совет універсітэта, дзе чытаў Вейерштрас, не дапускаў у свае сцены жанчын і не зрабіў выключэння для Кавалеўскай. Аднак Вейерштрас, які сам прачытаў супроць допуску жанчын ва універсітэт, асабіў бліскучы матэматычны здольнасці Кавалеўскай і запрапанаваў ёй займацца з ім прыватным чынам.

У 1874 годзе ў Кавалеўскай былі ўжо тры працы. Кожная з іх была дастаткова для атрымання вучонай ступені доктара філасофіі, якая аспавядала прыкладна нашай ступені кандыдата навук. Гёттінгенскі універсітэт прысудзіў ёй гэтую ступень «з вышэйшай пахвадай».

Кавалеўская правяла ў Германіі пяць год. Вярнуўшыся ў Расію, яна не змагла знайсці прымянення сваім матэматычным ведам. У той час жанчынам дазвалялася выкладаць толькі ў малодшых класах жаночых гімназій. Кавалеўская не была запрошана і на Вышэйшыя жаночыя курсы, якія адкрыліся ў 1878 годзе; ніхто не адважыўся прадставіць жанчыне кафедру.

Уладаючы рознабаковай адукацыяй, маючы літаратурныя здольнасці, Софія Васільеўна пачала пісаць у газеты розныя навуковыя нарысы, тэатральныя рэцэнзіі.

Але Кавалеўская была народжана матэматыкам. Калі ў 1879 годзе ў Пецярбургу адбыўся з'езд прыродадаследчыкаў, вялікі рускі вучоны П. Л. Чэбышэў, які ўзначальваў у той час рускую матэматычную школу, запрапанаваў ёй зрабіць даклад. На працягу ночы яна падрыхтавала адну з сваіх старых прац і з поспехам выступіла на з'ездзе.

У 1883 годзе прафесар Мітаг-Лефлер запрасіў Кавалеўскую ў якасці прафесара ў новаадкрыты Стасгольмскі універсітэт. Гэта быў год, калі трагічна загінуў яе муж, Уладзімір Ануфрыевіч, які пад цяжарам матэрыяльных абставін пакончыў жыццё самагубствам. Софія Васільеўна засталася без усякіх сродкаў да існавання і прыняла запрашэнне. 16 лістапада 1883 года яна выехала ў Стасгольм.

У 1888 годзе Кавалеўская закончыла сваю асноўную працу, якая прынесла ёй вялікую славу: «Задачу аб вярчэнні цвёрдага цела вакол нерухомага пункту». Рашэнне гэтай задачы было звязана з вялікімі цяжкасцямі. У Парыжскай Акадэміі навук быў нават аб'яўлен конкурс Бардэна «за далейшае ўдасканаленне задачы ў якім-небудзь істотным пункце». Такое ўдасканаленне было дана Кавалеўскай, і яна атрымала прэмію Бардэна.

Задача аб вярчэнні цвёрдага цела (гіраскопа або ваўчка), якой займалася Кавалеўская, знайшла шырокі водгук сярод рускіх матэматыкаў і механікаў. Ёю пачалі займацца Жукоўскі, Чаплын, Сусллаў і другія вучоныя. Софія Васільеўна стала славутой. Аб ёй ведаў увесь культурны свет, аб ёй пісалі ў газетах і часопісах. Кавалеўская спадзявалася, што гэты навуковы трыумф дапаможа ёй вярнуцца ў Расію, на радзіму, якую яна гарача любіла. Сваёй Кавалеўскай, генерал А. І. Косіч, напісаў прэзідэнту Акадэміі навук, буйнаму царскаму саноўніку, пісьмо з просьбай «вярнуць С. В. Кавалеўскую Расіі і рускай навуцы». На пісьмо паследаваў дыпламатычны алказ, у якім усхваляліся навуковыя заслугі Кавалеўскай, выказваўся гонар з паводу гэтых заслуг, але было таксама паведамлена: «Для пані Кавалеўскай у нашай айчыне няма месца такога-ж пачэснага і добра аплачваемага, як тое, якое яна займае ў Стасгольме».

У Акадэміі навук існавала ганаровае званне члена-карэспандэнта. Яно называлася іншаземным і іншаградоўным (якія не жылі ў Пецярбургу) вучоным. На прадстаўленню акадэмікаў Чэбышэва, Імшаненка і Бунякоўскага 19 лістапада 1889 года С. В. Кавалеўская была абрана членам-карэспандэнтам Расійскай Акадэміі навук. Аднак гэтае ганаровае званне не давала ніякіх матэрыяльных сродкаў і, значыць, ніякіх магчымасцей для звароту на радзіму.

Кавалеўская нядоўга карысталася пладамі сваёй славы. Яна памерла 10 лютага 1891 года ад запалення лёгкіх, якім захварэла пры звароце пасля зімовых каникул з Італіі ў Стасгольм.

Кавалеўскую хавалі пры шматлікай публіцы. Адзіны рускі чалавек, які быў на пахаванні, аднаго прозвішча з Софіяй Васільеўнай, відны юрыст М. М. Кавалеўскі, сказаў у сваёй прамове: «Недарма аплаквае вас уся вучоная і літаратурная Расія... Вам не суджана было працаваць у роднай краіне... Але, працуючы па неабходнасці далёка ад радзімы, вы захавалі сваю напыняльнасць, вы засталіся вернай і адданай саюзніцай юнай Расіі, Расіі мірнай, справядлівай і свабоднай, той Расіі, якой належыць будучыня. Ад яе імя развітваюся з вамі ў апошні раз».

Рускія жанчыны сабралі сродкі і паставілі помнік на магіле Кавалеўскай.

У апошнія гады жыцця Кавалеўская напісала многа белетрыстычных твораў. Акрамя памянёных «Успамінаў дзяцінства», ёю напісан раман «Нігілістка», розныя нарысы і артыкулы. Пасля смерці Кавалеўскай засталіся незакончаныя аповесці, якія былі апублікаваны ў зборніку яе літаратурных твораў.

Кавалеўскай належыць выключнае месца ў гісторыі рускага жаночага руху. Дзякуючы сваім навуковым працам Кавалеўская заваявала віднае месца ў гісторыі нашай айчынай навуцы, стала ў рад сусветных вучоных. Яе праца па вярчэнню цвёрдага цела склала бліскую старонку ў матэматыцы і дала штуршок да далейшых даследаванняў. Імя Кавалеўскай застаецца ў навуцы і ў гісторыі грамадскага руху Расіі ўвечным заслужанай славай.

П. ПАЛУБАРЫНАВА-КОЧЫНА,

член-карэспандэнт Акадэміі навук СССР, лаўрэат Сталінскай прэміі.

Чацверты з'езд архітэктараў Беларусі. На здымку: дэлегаты з'езда, архітэктары М. Г. Добушская, П. С. Стамцова і Л. Г. Гафо знаёмяцца з макетам Цэнтральнай плошчы г. Мінска.

За новыя поспехі у 1950 годзе

НА КАРЫСЦЬ РАДЗІМЫ

Калектыв нашага завода дасягнуў у мінулым годзе вялікіх творчых поспехаў. Рабочыя, інжынерна-тэхнічны персанал з вялікім уздымам уключыліся ва ўсенародны рух за датэрміновае выкананне пасляваеннага пяцігадовага плана і ўзялі абавязальства выканаць пяцігодку ў 4 гады.

Мы, інструментальчыкі, арганізавалі работу так, каб з часцю стрымаць сваё слова. Скажам пра сябе. У 1947 годзе мы абедзве прышлі на завод з рамеснага вучылішча і пачалі працаваць токарамі. З першых-жа дзён спаборніцтва рашылі выконваць не менш як па паўтары нормы.

Усведамляючы вялікую адказнасць перад калектывам завода, перад камсамольскай арганізацыяй, мы стараліся ўдасканаласці авалодаць тэхналогіяй вытворчасці. У рамесным вучылішчы нас не знаёмілі з мікраметрам, а на заводзе прыходзілася ім карыстацца. З дапамогай брыгадзіра Амельяновіча мы навучыліся прымяняць

гэты інструмент. Свае рабочыя месцы мы прывялі ва ўзорны парадок. Сталі, інструмент у нас заўсёды ў чыстаце і спраўнасці.

— Якасць работы токёра, — часта гаварыў нам брыгадзір, — ва многім залежыць ад уважлівасці. Заправіў дэталі ў станок — сачы.

І мы не адрываўлі вачэй ад разца, пакуль апрацоўвалася дэталі. У выніку сярэдняя норма выпрацоўкі складала ў нас 170—180 процантаў пры выдатнай якасці прадукцыі.

Спаборніцтва ўзяла і нашы пары — выраслі рады стаханаўцаў, ударнік. З кожным днём расла прадукцыйнасць працы.

23 чэрвеня, за тры з паловай гады, наш завод завяршыў выкананне пяцігадовага плана. Калі заводу ўручалі пераходны Чырвоны сцяг Мінскага гаркома партыі і горвыканкома, калектыв абавязаўся закончыць гадовы план да 32 гадавіны Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Лепшыя стаханаўцы, а з імі і мы абедзве атры-

малі прэмію за стаханаўскую работу і выдатную якасць прадукцыі.

Мы ўвайшлі ў брыгады выдатнай якасці. Трэба было ўдасканальваць метады работы, павышаць кваліфікацыю. Адна з нас асвоіла новую прафесію — разбук накатчыка, другая пачала наведваць вячэрнюю школу для дарослых, каб лепш разбірацца ў тэхнічнай літаратуры.

25 кастрычніка завод выканаў гадавую праграму, а за 11 месяцаў даў 130 тысяч рублёў звышпланавых наапаўненняў, вызваліўшы з абароту 1 мільён 460 тысяч рублёў, знізіўшы сабекошт прадукцыі на 32,9 процанта замест планавых 27.

У гэтых поспехах ёсць і нашы працоўны ўклад. Выканаўшы свае пяцігодкі за два з паловай гады, мы працуем у рахунак 1951 года разам з фрэзероўшчыцамі сёстрамі Івановымі Зояй і Аленай, токарам Мальчэўскай Валяй, фрэзероўшчыцай Спруць Нінай. Так працуе ўжо 36 чалавек.

У новым годзе мы поўны сіл і жадання праца-

А. Лапцёнак.

ваць, не зніжаючы тэмпаў, змагацца за датэрміновае выкананне гадовага задання, за далейшае палепшанне якасці прадукцыі. Абавязваемся штодзённа даваць па дзве нормы выпрацоўкі.

Няхай мацнее наша Радзіма!

Зіна СЯРЭДЗІНА, Аляксандра ЛАПЦЁНАК, стаханаўкі Мінскага завода імя Чкалава.

БУДЗЕ 30 ЦЭНТНЕРАЎ З ГЕКТАРА

Заўсёды казала я і зараз скажу: вялікая сіла звяно ў калгасе. Яно радніць людзей, падвойвае сілу ў працы. У маім звяне 12 чалавек, з якіх 8 жанчын. Працуем мы дружна, зладжана, плячо ў плячо.

Шмат папрацавалі на сваім 15-гектарным участку азімага жыта і дабіліся добрага ўраджаю: у сярэднім па 26 цэнтнераў з гектара. За гэты ўраджай я атрымала прэмію на раённай выстаўцы.

Праца наша добра аплацілася. Кожны атрымаў авансам на працадзень па 1,5 кг жыта, 4 кг бульбы, 3 кг сена, гародніну. А працадзён зарабілі ня мала.

Пад ураджай 1950 года пасеялі 8 гектараў жыта. Калі поле вясной зарунее, будзем гадаваць ураджай у цеснай дружбе з перадавой агра-тэхнікай, бо задумалі ўзяць па 30 цэнтнераў хлеба з гектара.

Ганна АНДРАСЮК.

Калгас імя Варашылава, Брэсцкая вобласць, Жабінкаўскі раён, Азяцкі сельсовет.

На занятках агра-тэхнічнага гуртка ў саўгасе «10-годдзе БССР» Любанскага раёна. Злева направа: звеннявыя Ф. Жыльскай і М. Барадзіна, брыгадзір Герой Сацыялістычнай Працы П. Калыска, брыгадзір С. Кожух, звеннявыя Герой Сацыялістычнай Працы У. Пайграй, агра-ном Е. Саскова, брыгадзір В. Валасевіч і звеннявая Ф. Багаедава.

Фото Л. Мазелева.

Радасна глядзім наперад

Наш саўгас «Станіславава» знаходзіцца ў Гродзенскай вобласці былой Заходняй Беларусі.

Мала радасці прыносіў кожны новы год абяздоленым беларусам, якія гібелі пад уціскам польскіх панцоў. Сёння мы радасна глядзім наперад. Новы савецкі год нясе новыя поспехі, дасягненні і шчасце.

Я працую даяркай. Сваю работу люблю, хоць яна і лічыцца нялёгкай. Жывёлу трэба тры разы ў дзень накарміць, кожную карову начысціць, два разы выгнаць статак на прагулку, тры разы падаіць, зрабіўшы масаж і вымыўшы вымя цёплай вадой. А пасля ацёлу пяць і шэсць раз падоіш карову.

Некаторыя, магчыма, сумняваюцца, што даярка можа ўзяць і выканаць свае абавязальствы па звышпланаваму надой малака. Безумоўна, можа. Трэба толькі карміць жывёлу строга па рацыёну, трымаць у чыстаце, цяпле, даіць і карміць згодна рэжыму. За 1949 год я павінна была надаіць ад кожнай фуражнай каровы па 2700 літраў малака. План гэты я перавыканала і надала за 11 месяцаў па 4000 — 4900 літраў.

У гэтым годзе пастараюся дабіцца яшчэ большага надой малака ад кожнай фуражнай каровы. Няхай гэта будзе маім скромным укладам у агульны дасягненні 1950 года.

Вера ХЕРАСАВА.

У КАЛГАСЕ—НАША ШЧАСЦЕ

Ніна Марковіч. Фото В. Германа.

Вёска Крыўляны (Жабінкаўскі раён, Брэсцкай вобласці) дзесяткі год пастаўляла батракоў панаў, якія валодалі тысячамі гектараў зямлі. Сялянскія хаты не пакідала галечка і голад...

Тры гады назад у вёсцы Крыўляны арганізавалася калгас «Большэвік». За гэты кароткі час карэнным чынам змянілася аблічча не толькі палескай вёскі, але і яе жыхароў. Стаўшы актыўнымі будаўнікамі новага жыцця, яны ўсе свае сілы і энергію аддаюць на шчасце любімай савецкай Радзімы. Жанчыны калгаса вышлі на шырокую дарогу творчай дзейнасці.

— У аднаасобнай гаспадарцы, — успамінае Ніна Марковіч, — мае інтарэсы абмяжоўваліся кухняй ды дзецьмі. А зараз я — звеннявая, за сваю сумленную працу акружана павагай. Расце матэрыяльны добрабыт, а разам з ім і культура калгаснікаў. Мой сын вучыцца ў школе, я павышаю свае веды ў аграгаспадарчым гуртку. Нядаўна правялі да нас электрычнасць. Мы наведваем кіно, выпісваем газеты.

Развіваецца і мацнее арцельная гаспадарка. Створаны і ўкамплектаваны пагалоўем усе жыўлагадоўчыя фермы. Машынная апрацоўка зямлі, перадавая савецкая аграгаспадарчая, напружаная праца ўсіх калгаснікаў і калгасніц забяспечылі высокі ўраджай. Вясной Ніна Марковіч ўзяла абавязацельства сабраць з гектара не менш 200 цэнтнераў бульбы. Ніна Мядзведзь, Мар'я Кавальчук, Ганна Пасюк, Ніна Федарук, Вольга Кавальчук разам з звеннявой клапатліва даглядалі пасевы бульбы, добра прапалолі і тры разы акучылі. Кожны з трох гектараў даў па 257 цэнтнераў бульбы.

— Я абяцаю, — заяўляе Ніна Марковіч, — прыкласці ўсе свае сілы, каб і ў далейшым наш родны калгас рос і мацнеў з кожным годам.

П. ПЕТРУСЬ.

ДОУГАЯ зімовая ноч прамільгнула неўпрыметку. Калі Валя з сяброўкамі, стомленая ад танцаў і смеху, зноў зышліся ў сваім пакоі, праз вокны прасочвалася ўжо празрысты блакіт раніцы. Над Карэлічамі, дзе яны праводзілі свой адпачынак, віліся да неба сівыя слупы дыму. Спаць не хацелася. Валя заплюшчыла вочы і дала волю думкам. Спачатку бязладныя, адрывістыя, яны паступова прыходзілі ў стройны парадак.

Вось і сустрэла яна новы, 1950 год. Не ў родных Соснах, а ў доме адпачынку, разам з многімі сяброўкамі, з якімі працавала побач на неасяжных палях саўгаса. Добры год пражылі, радасны. А як Валя хвалявалася за вынікі працы. Яна пераносіцца думкай у свае Сосны, дзе перажывала незабыўныя хвіліны творчых поспехаў.

У мінулым годзе Валя зусім нечакана стала звеннявой. Калі брыгадзір прапанаваў ёй гэтую пасаду, яна крыху замяшалася.

— Куды мне ў звеннявую? У нашай брыгадзе я мала работніц, якім я ў дочкі гаджуся. Яны маюць і вопыт вялікі і аўтарытэт.

*З думкай
аб будучым*

— Ну, а ты хіба не аўтарытэтная? — запярэчыў брыгадзір. — У комсамол цябе прынялі, адукацыю за сем класаў маеш. Табе звяном і камандаваць.

І ўсе сяброўкі пацвердзілі:

— Справішся, Валя, звяном кіраваць.

Пад сяўбу азімага жыта звяну адвалі 17 гектараў. Гэты ўчастак з часу вайны яшчэ не аралі, і пустазелле апанавала яго.

— Падвядзе мяне пустазелле, — хвалявалася Вашкевіч.

Яна раілася з брыгадзірам, з аграномамі. Гатова была спаліць яго, павырываўшы з карэннем. Але хіба магчыма такая работа, калі сяўба набліжаецца? Валя сама сачыла за ўзроўнем, і за нормамі высеваў, і за ўгнаеннем, каб зменшвалася ў строгай прапорцыі: 2,5 цэнтнера калійнай солі з 3 цэнтнерамі суперфасфату, у дадатак — 5 цэнтнераў калчаданых атаркаў на кожны гектар.

Моцнымі, кустыстымі сустрэлі расліны зіму. А Валя з сяброўкамі задумалася над тым, як з першых цёплых дзён перайсці ў наступленне на пустазелле, як дапамагчы росту раслін.

У сакавіку па мёрзлым тарфяніку дзяўчаты рассявалі мінеральныя ўгнаенні.

— Вось адтае зямля, угнаенні пачнуць растварацца і разам з талымі водамі ўсасвацца ў глебу. Жыта, працнуўшыся ад зімняй спячкі і атрымаўшы корм, адразу пойдзе ў рост,—тлумачыла Валя сяброўкам.

Але на асобных участках жыта ўзнімалася павольна, слаба кустілася. З болей у сэрцы глядзела Валя на нізкарослыя каліўцы.

— А ты менш хвалюйся,—супакоіў яе брыгадзір.— Падкармі, як трэба. Ubачыш, як парасце.

На слабыя ўчасткі зноў унеслі суперфасфат з калійнай соллю. І што-ж? Адстаючыя расліны хутка пачалі абганяць астатняе жыта. Ураджай далі куды большы, чым на ўсім участку.

Так у думках перабірала Валя кожны дзень працы. Добра напрацавала яна з сяброўкамі і ўсе рабочыя соўгаса. Затое звяно сабрала па 37,2 цэнтнера жыта на кожным з 17 гектараў.

«На тых мясцінах, дзе слабую руць падкармілі з вясны, ураджай даходзіў і да 40 цэнтнераў. Гэтай вясною двойчы падкармім усё жыта»,—думае Валя.

У думках бачыць яна шырокую вуліцу ў Соснах, па баках якой то тут то там ідзе будаўніцтва жылых дамоў. У росце гаспадаркі роднага соўгаса таксама адчуваюцца клопаты аб будучыні. Вось чаму Валі Вашкевіч—комсамольцы, звеннявой—не хочацца спаць у хвалючыя хвіліны пачатку Новага года, які прадбачыцца ёй поўным натхнёнай працы і радасных поспехаў.

Г. ЛАЗАРАЎ.

Соўгас імя X-годдзя БССР.

Любанскі раён, Бабруйскай вобласці.

В. Вашкевіч.

АКТЫЎ—АПОРА СЕЛЬСОВЕТА

З КОЖНЫМ годам наша дарагая Радзіма становіцца ўсё багацейшай, усё прыгажэйшай. Багацейшым, змястоўнейшым і веселейшым становіцца жыццё савецкіх людзей. І ўсе мы ведаем, што тварцы нашага шчасця—партыя, таварыш Сталін.

У 1926 годзе ў маім жыцці адбылася самая выдатная падзея—я ўступіла ў рады большэвіцкай партыі. Вялікая чэсць і ніскасца насіць высокае званне камуніста. Але яно і да многага абавязвае. Маё жыццё стала яшчэ больш яркім і змястоўным. Я, як гаворыцца, з галавой увайшла ў работу... Спачатку была жонарганізатарам райкома партыі, потым загадвала арганізацыям райспажыўсаюза, затым кіравала гарпо. У гады вайны была старшынёй аднаго з сельсоветаў у Кінельскім раёне Куйбышэўскай вобласці. А вось цяпер пяты год кірую Глухавіцкім сельсаведам у родным Брагінскім раёне. Усё, што даручае мне партыя,

стараюся выконваць добрасумленна і акуратна. У гэтым бачу сэнс свайго жыцця.

1949 год быў для мяне асабліва знамянальным. Летась усе дзесяць калгасаў перавысілі планавую ўраджайнасць, выканалі гадавы план развіцця жывёлагадоўлі, а два з іх дасягнулі ўзроўню 1952 года. І працэдні ўсюды сталі важкімі—на кожны прыпадае не менш, чым па кілограму хлеба, па 5—6 кг бульбы. У двух калгасах запаліліся лямпачкі Ільіча.

Людзі, кадры—гэта галоўнае, бо яны вырашаюць поспех любой справы. Радасна бачыць, што людзі за гэтыя гады прыкметна выраслі, загартаваліся ў барацьбе з насяляенымі цяжкасцямі. У сельгасарцелях сельсовета звенявая арганізацыя працы, аграгасарцеля ўвайшлі ў сістэму. Кожны калгас цяпер можа пахваліцца знатнымі звеннявымі, жывёлаводамі. Гэта—Вольга Майсееўка, Ганна Сташкевіч, Клаўдзя

Ежгуновіч, Наталля Ласіца, Вольга Кацуба, Пётр Голуб і многія іншыя. Вакол сельсовета згуртаваўся надзейны актыў. Перш за ўсё, гэта камуністы трох партыйных арганізацый: тэрытарыяльнай і пры калгасах імя Калініна і «Чырвоны Кастрычнік». Яны—моцная апора сельсовета, баявыя яго памочнікі ў правядзенні ўсіх гаспадарча-палітычных кампаній. А чатыры гады назад у сельсавеце было ўсяго толькі два члены ВКП(б)—я і загадчыца хаты-чытальні Мар'я Снежка.

З такімі людзьмі, з такімі кадрамі можна смела змагацца за далейшы ўздым гаспадаркі сельсовета ў новым, 1950 годзе. Мы не сумняваемся, што даб'емся новых поспехаў пад кіраўніцтвам нашай роднай большэвіцкай партыі.

Ганна ЖУРАЎ,
старшыня Глухавіцкага сельсовета,
Брагінскага раёна,
Палескай вобласці.

Масква. На сесіі Савета Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын. На здымку: за сталом прэзідэнта (злева направа) віцэ-старшыня МДФЖ віцэ-міністр працы і сацыяльнага забеспячэння Польшчы Еўгенія Прагерава, віцэ-прэзідэнт МДФЖ Даларэс Ібаруры і віцэ-старшыня МДФЖ Н. В. Папова.

У АБАРОНУ МІРУ

Надзежда ХІМАЧ

НАРОДНЫ рух за мір ахапіў усе краіны, усе кантыненты зямнога шара і шырокай хваляй пракапіўся ад берагоў Атлантыкі да далёкіх Ціхаакіянскіх астравоў, ад Скандынавіі да Паўднёвай Афрыкі. Усюды гучыць зараз голас народаў свету супроць вайны, супроць пагроз новага крывавяпра-ліцця.

Пасля заканчэння вайны і разгрому фашызма непакісная воля да міру, да яго абароны аб'яднала народы розных моў, розных нацыянальнасцей і рознага колеру скуры ў адзіны лагер міру, які не мае зараз геаграфічных граніц.

Год таму назад на другім Міжнародным жаночым кангрэсе ў Будапешце (лістапад 1948 г.) у прынятым звароце да жанчын усяго свету гаварылася: «Вяліка адказнасць жанчын за лёс чалавецтва. Усё больш і больш ва ўсіх кутках зямнога шара жанчыны ўсведамляюць гэтую сваю вялікую місію і становяцца ў рады слаўных барацьбітоў за справу міру, за праўду, за прагрэс».

Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын, у радах якой аб'ядналася звыш 80 млн. жанчын 59 краін, з'яўляецца сапраўды масавай дэмакратычнай арганізацыяй. Яна выражае надзеі і спадзяванні працоўных жанчын усяго зямнога шара ў іх барацьбе за абарону правоў сваіх і светлае будучае дзяцей. Рост радоў Федэрацыі, яе ўплыў у шырокіх масах працоўных жанчын і актыўная дзейнасць нацыянальных секцый у краінах выклікае радасць ва ўсіх прыхільнікаў дэмакратычнага лагера.

Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын, увасабляючы сумленне жанчын свету, не раз звярталася ў арганізацыю Аб'яднаных нацый з катэгарычным пратэстам супроць няроўнасці і дыскрымінацыі жан-

чын, супроць гнусных метадаў тэрору і праследавання дэмакратаў Грэцыі, Іспаніі, барацьбітоў за свабоду і незалежнасць; выступала і выступае супроць каланіяльнага заняволення і вайны ў В'етнаме, Інданезіі, Бірме, Малайі. Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын была адным з ініцыятараў склікання Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру ў Парыжы і Празе ў красавіку 1949 года. Па яе закліку жаночыя арганізацыі 60 краін прынялі актыўны ўдзел у рабоце гэтага кангрэса. У 18 краінах, дзе праводзіліся нацыянальныя кангрэсы прыхільнікаў міру, і ў 46 краінах, дзе створаны пастаянныя камітэты абаронцаў міру, жанчыны прымаюць самы актыўны ўдзел у рабоце. Гістарычным фактам у жыцці міжнароднага прагрэсіўнага жаночага руху і ўсяго дэмакратычнага лагера свету з'явілася сесія Савета Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын, скліканая ў Маскве (17—22 лістапада 1949 г.), куды прыехалі 108 прадстаўніц 38 краін. На гэтай сесіі Савета былі абмеркаваны і прыняты рашэнні па пытаннях аб удзеле нацыянальных жаночых арганізацый МДФЖ у барацьбе за мір, аб абароне эканамічных правоў жанчын у сувязі з ростам галечы і беспрацоўя ў капіталістычных краінах, аб жаночым дэмакратычным друку і аб правядзенні «Міжнароднага дня абароны дзяцей».

З хваляючымі прамовамі выступалі з трыбуны сесіі Савета жанчыны краін народнай дэмакратыі, СССР, Кітая, Манголіі, Лацінскай Амерыкі, Індыі, Інданезіі, Францыі, Іспаніі, Італіі, Скандынаўскіх краін. І якімі рознымі ні былі мовы, якімі адметнымі ні былі колер скуры і формы нацыянальных касцюмаў, агульныя вялікія мэты і брацкая салідарнасць злучыла іх у барацьбе за права на жыццё і светлую будучыню дзяцей, за дэмакратыю і прагрэс.

Як яркі прыклад салідарнасці жанчын, быў адзначан ва ўсіх краінах Міжнародны дзень барацьбы за мір—2 кастрычніка 1949 г. Жанчыны-дэмакраткі разам з усім народам яшчэ раз паказалі сваю рашучасць актыўна змагацца за тое, каб спыніць злачынную руку падпальшчыкаў вайны. Жанчыны Францыі ў гэты дзень прынялі ўдзел у галасаванні за мір. Больш 8 мільёнаў подпісаў сабраў французскі народ пад петыцыяй за мір, палавіну з усіх подпісаў далі жанчыны. Французскія жанчыны правялі ў гэты дзень мітынгі і маніфестацыі па ўсёй краіне пад лозунгамі: «Ніколі краіна Даніэль Казанавай (нацыянальная гераіня, замучаная гітлераўцамі) не будзе ваяваць супроць краіны 30і Касмадзем'янскай!», «Не аддадзім сваіх сыноў на вайну супроць Савецкага Саюза!».

Жанчыны Канады, Галандыі, Польшчы, Венгрыі, Балгарыі, Албаніі і іншых краін таксама прымалі ўдзел у подпісах петыцый, выступалі ў абарону міру на мітынгах і сходах.

3 трыбуны сесіі Савета МДФЖ у Маскве дэлегатка Аргентыны расказала, як, не гледзячы на праследванні і расправу паліцыі, аргентынскія жанчыны сабралі 150 тысяч подпісаў пад петыцыяй за мір.

Выдатнымі прыкладамі барацьбы італьянскіх жанчын за мір з'явілася магутная народная петыцыя супроць Атлантычнага пакта, падпісаная 8 мільёнамі прадстаўнікоў італьянскага народа. З дома ў дом, з кватэры ў кватэру хадзілі італьянскія жанчыны, выкрываючы злачынныя планы амерыканскіх імперыялістаў — падпальшчыкаў вайны.

Жаночыя арганізацыі ў Нарвегіі, Даніі і Швецыі з'явіліся ініцыятарамі барацьбы супроць Атлантычнага пакта сярод сваіх народаў.

Пры актыўным удзеле Дэмакратычнага жаночага саюза Германіі сабралася было ва Усходняй і Заходняй зонах Германіі 5 млн. подпісаў пад петыцыяй пратэсту супроць атамнай бомбы.

Жанчыны Англіі арганізавалі па ўсёй краіне паездкі «Аўтобуса міру» з заклікам да жанчын і ўсяго англійскага народа змагацца за мір, супроць падпальшчыкаў вайны. Вялікую трывогу ў англійскіх жанчын выклікае палітыка іх урада, якая прынесла падарожжанне кешту жыцця, рост беспрацоўя, наступленне на дэмакратычныя правы народа і падначаленне Англіі інтарэсам амерыканскага імперыялізма.

Жанчыны Злучаных Штатаў Амерыкі па ініцыятыве дэмакратычнай жаночай арганізацыі «Кангрэса амерыканскіх жанчын» праводзілі кампанію пратэсту супроць прыняцця Атлантычнага пакта, «плана Маршала» і ўмяшання ўрада ЗША ва ўнутраныя справы іншых краін.

У Даніі жанчыны сабралі 15 тыс. подпісаў пад петыцыяй пратэсту ў дзень ратыфікацыі Атлантычнага пакта сваім урадам. У Швецыі, Фінляндыі жанчыны выступаюць супроць палітыкі сваіх урадаў, якія аказваюць падтрымку агрэсіўным планам амерыканскіх імперыялістаў.

Жанчыны зарубешных краін бачаць прамую пагрозу новай вайны ў Атлантычным пакце, гонцы ўзбраенняў, павелічэнні ваенных бюджэтаў. Ачагі новай вайны палаюць у В'етнаме, Інданезіі, Малайі, Грэцыі і Іспаніі. Але магутнай перашкодай на шляху падпальшчыкаў вайны гучыць голас жанчын у абарону міру. Іх воля і рашучасць знаходзяць сваё выражэнне ў салідарнасці і падтрымцы жанчын Грэцыі, Іспаніі, каланіяльных і

залежных краін, якія змагаюцца за сваю свабоду і незалежнасць.

Жанчыны краін народнай дэмакратыі разам з жанчынамі ўсяго свету прымаюць актыўны ўдзел у барацьбе за мір. Яны—роўнапраўныя будаўнікі новага, свабоднага жыцця—змагаюцца за палітычнае, эканамічнае ўмацаванне сваіх краін, за перамогу сацыялізма і гэтым уносяць свой уклад у справу міру.

Перамога маладой Народнай Кітайскай Рэспублікі адкрыла новую старонку ў гісторыі кітайскага народа, кітайскіх жанчын і натхняе жанчын іншых краін на новыя подзвігі ў імя перамогі дэмакратыі і прагрэсу.

Увесь свет ведае: чым мацней будзе Савецкі Саюз—аплот міру і дэмакратыі—тым мацней будучы сілы міру.

Масква. Сесія Савета Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын. На здымку: у зале сесіі. На першым плане—дэлегаткі Кітая.

Савецкія жанчыны, палыманыя патрыёткі сваёй Радзімы, аддаюць усю сваю энергію і творчыя сілы справе ўмацавання магутнасці сваёй Радзімы—краіны сацыялізма. Творчая дзейнасць савецкіх жанчын адзначана цудоўнай рамантыкай тварэння. У СССР кожны дзень прыносіць новыя поспехі, новыя дасягненні.

* * *

Мільёны жанчын усяго свету, як у краінах, асветленых сонцам свабоды, парваўшых ланцугі капіталістычнага рабства, а таксама і там, дзе свабоднае слова і думка пад забаронай, дзе пануе капіталістычнае самавольства і паліцэйскі тэрор, выказваюць сваю гарачую любоў і ўдзячнасць вялікаму Савецкаму Саюзу і ўсе свае мары і надзеі на светлую будучыню звязваюць з імем таварыша Сталіна.

Імя Сталіна славяць жанчыны краін народнай дэмакратыі, вызваленых Кітая, Карэі, Манголіі, В'етнама, а таксама капіталістычных і каланіяльных краін, якія яшчэ змагаюцца за сваю свабоду і незалежнасць.

«Я люблю сваіх дзяцей. Таварыш Сталін выратаваў ім жыццё, але я ведаю—ён абараняе жыццё дзяцей усяго свету. Я люблю Сталіна сэрцам маці». Гэтыя мудрыя словы сказала простая румынская сялянка Шэрыка Паул, ставячы свой подпіс пад прывітальным пісьмом да таварыша І. В. Сталіна.

«Сталін—гэта мір»,—паўтараюць жанчыны на розных мовах і гаворках ва ўсіх кутках зямнога шара.

Таварыш Сталін—друг, настаўнік і правадыр савецкага народа і ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва—запаліў у сэрцах мільёнаў жанчын усяго свету непахісную веру ў справядлівую справу барацьбы за мір ва ўсім свеце.

Светлая казка

М. ДАНИЛЕНКА

Апавяданне

Мал. А. Волкава

СЮДЫ я прыязджаў на экскурсію з групай студэнтаў перад пачаткам вайны. Мы абходзілі прасторныя цэхі і падоўгу стаялі перад машынамі. Рымічна пастуквалі станкі. Шпарка мільгалі чаўнакі ў аснову ніцей. Рабочыя і работніцы спрытнымі рукамі закладалі новыя чаўнакі, папраўлялі хітрую аснову ніцей. І на валікі наматваліся сотні метраў тканіны з дзівоснымі ўзорамі, як само жыццё.

Мы былі з розных навучальных устаноў; маладая, няўрымслівая моладзь. Але асабліва запомнілася мне маладая стройная дзяўчына ў вялікіх акулярах. Падоўгу прастойвала яна каля станкоў, запісваючы нешта ў сваю запісную кніжку, наглядаючы за падыманнем і апусканнем маленькіх рычажкоў.

Я запытаўся ў студэнтаў, ці ведае хто гэтую дзяўчыну.

— Я ведаю. Сур'ёзная дзяўчына. У Маскве вучыцца. На Трохгорнай мануфактуры практыку яны адбываюць. О, Зоя Лабуцька — здольны таварыш. — Гэта сказала бялая дзяўчына, якая ішла поруч мяне.

* * *

І вось я зноў на гэтай фабрыцы. Аж восем год не быў я ў гэтых мясцінах.

Парторг Каляда, высокі чарнявы мужчына, ажывіўся, даведаўшыся, што я прыбыў на фабрыку, каб напісаць пра яе ў газету.

— Вы пабудзьце ў нас пару-другую дзён. Прыгледзьцеся да калектыва, начальнікаў цэхаў. А так, як вам сказаць, хто ў нас лепшы? Вунь ткачыха Анастасія Голікава хутка па якасці Елену Кананенка дагоніць. Абавязкова схадзіце зараз-жа ў ткацкі цэх да нашай Феакцісты Паўлаўны. Яна за лічаныя дні асвоіла працу на навейшым станку «Лаб-42». А працуе як! Мастак, а не ткачыха! І яшчэ папрасіце: няхай пра гісторыю станкоў гэтай маркі раскажа, пра нашых савецкіх людзей. Вось пра каго напісаць трэба!

Праз поўгадзіны пасля гудка мы пазнаёміліся з Феакцістай Паўлаўнай.

— Вас да мяне накіраваў парторг? — запыталася жанчына, і пад яе шэрымі вачыма акрэсліліся зморшчы-

ны. — Тады пройдзем у фабрычны клуб, бо зараз другая змена прыступае.

У фабрычным клубе, дзе парэдка сядзелі толькі яшчэ пачыналі атынкаваць, мы селі за невялікі столік з газетамі.

Феакціста Паўлаўна ўсміхнулася.

— Амаль усе наноў робім, як бачыце. І будзем, і прадукцыю выпускаем... Дык вось паслухайце пра гэтыя станкі. Іх пакуль што мала, але хутка яны выцесняць іншыя станкі, я гэтаму цвёрда веру. Скажу вам, што перад вайной я папрацавала на нашай фабрыцы толькі адзін месяц, але палюбіла яе моцнай любоўю. Я ўсё думала пра той час, калі стану за станок, як наведу ля яго парадак і чыстату. І раптам — вайна... Разумеце, як было жахліва? Помню, я вярталася са станцыі са сваім сынам у горад. І тут на маіх вачах рушыліся мае надзеі.

Вялізныя ступы дыму ўзнімаліся над фабрычным раёнам, а варожыя самалёты рабілі заход за заходам.

Я кінулася бегчы да фабрыкі, суняшала Таліка. Потым вярнулася да сваёй кватэры, якая знаходзілася недалёка ад фабрычнай тэрыторыі. І тут насустрач мне з каліткі нашага двара выскачыла мая кватарантка, інжынер Зоя Іванаўна.

— Феакціста Паўлаўна, родная, куды-ж вы? — крычыць. — Хавайцеся, асколкамі каб не ўдарыла.

А Талік мой заходзіцца ад плачу. І толькі тады я чамусьці зразумела, што не выратую нічым станкоў. Я аддалася на апеку нашай добрай Зой Іванаўны, якая хоць і была ў два разы маладзей, але ніколі не разгубілася.

* * *

Зоя Іванаўна папрацавала на нашай фабрыцы нямнога, усяго толькі адзін месяц. Яна прыехала да нас з Масквы. Дзяўчына часта гутарыла з ткачыхамі, якія вызначаліся ў працы, наглядала за рухамі работніц, за ссучаннем нітак ці запраўкай станкоў.

А вечарам інжынер працавала і працуючы забывалася на ўсё і з сваім мужам, наглядаючы, як мучылася інжынер над лістамі паперы, ад усёй душы шкадавала яе.

— Вы-б хоць у кіно ці ў тэатр схадзілі, — раілі мы ёй.

Зоя Іванаўна пагражала нам пальцам.

— Сёння, гаспадыня, я рашу важную задачу. Тады можна будзе не толькі ў кіно, а нават і на танцы махнуць.

Яна вяла нас у пакой і цяплява тлумачыла пра свой новы станок. Я тады яшчэ цалкам не разумела ўсёй важнасці справы, якую наважы-

лася зрабіць інжынер, але загаралася яе верай і чакала, што задачу сваю Зоя Іванаўна сапраўды вырашыць.

Калі горад занялі немцы, Зоя Іванаўна захавала свае чарцяжы ў чамеданчыку пад падлогай. Часта днём яна пакідала дом і прыходзіла толькі пад вечар.

Суседка Дуся аднойчы мне па сакрэту сказала:

— А ведаеш, галубка? Нашу Зойку я сёння з нямецкім афіцэрам бачыла... Я аслупянела.

— Ты што? З глуду з'ехала, кабета?

— Дальбог, — кажа, — бачыла. Ужо без акуляраў. І так лапоча каля таго афіцэра, што я, не верачы сваім вачам, аж пастаяла, наглядаючы за імі.

Што было мне рабіць? «Няўжо-ж яна прадалася немцам?» — думала я. Але не, гэтаму я не магла паверыць.

Вечарам прыйшла Зоя Іванаўна. Я расказала ёй чулае. На маё здзіўленне Зоя Іванаўна засталася зусім спакойнай.

— А што-б вы зрабілі, Феакціста Паўлаўна, каб, скажам, я перайшла адкрыта на службу да немцаў?

Я не на жарт ўзлавалася.

— Ты кінь, дзяўчына, са мною ў хованкі гуляць. Ведаеш сама, што я зрабіла-б. Ды і не толькі я...

Зоя Іванаўна паглядзела на мяне адкрытым позіркам і цвёрда сказала:

— З заўтрашняга дня я працую перакладчыцай у штабе мясцовага гарнізона, дарагая Феакціста Паўлаўна. Майце гэта на ўвазе.

* * *

Яна сапраўды пачала працаваць перакладчыцай. Прывіталася пры допыце злоўленага Фёдора Цыбулькі, нашага былога майстра. Яго выдаў здраднік.

Цыбулька гойдаўся на адным з дрэў парка, і Зоя Іванаўна голасна перадавала словы каменданта народу, абкружанаму салдатамі:

— Так будзе з кожным, хто асмеліцца выступаць супроць нямецкай імперыі...

Яна была белай, як палатно. Ад яе адводзілі позіркы рабочыя, хто хоць трохі ведаў Зою Іванаўну.

Яна толькі здагадвалася аб крыўдных словах па яе адрасу, але я іх чула і пасля перадавала сваёй кватарантцы.

Зоя Іванаўна прыдушвала плач падушкай. Яна плакала не таму, што яе праклялі рабочыя. Не! Ёй шкада было Фёдора Цыбулькі, лепшага падпольшчыка з іхняй арганізацыі. І Зоя Іванаўна пісала на кавалачку папярснай паперы кароткія, суровыя словы: «В. здрадзіў. Канчайце!».

Разам з стар'ём, якое я насіла праменьваць, паперку я перадавала знаёмай жанчыне ў бліжыя вёсцы.

Назаўтра разлютаваныя немцы на-

сіліся па гораду, зрываючы са сцен лістоўкі, дзе паведамлялася, што нічэмны здраднік, выдаўшы ворагам слаўнага Фёдара Цыбульку, забіты.

Нярэдка я адносіла складзеную ў дзесяткі столак тоненькую паперу, на якой рукою Зоі Іванаўны было вычарчана размяшчэнне нямецкіх батарэй і складаў.

— Прагаварыўся, дурань, — радавалася яна, бы дзіця, і цалавала Толіка. — Ведаеце, Феакціста Паўлаўна, самога оберштурмгрупенфюрэра за нос правяла...

— Дай-жа божа, — па привычцы гаварыла я.

Зою Іванаўна прытанцоўвала па пакоі.

— Учора вечарам мне ледзь галаву каменем не разбілі. Ох, і лоўка!

Я не разумела, чаго-ж тут радавацца.

— Гнеў, мілая Феакціста Паўлаўна. Народны гнеў. Яго ні з морам, ні з акіянам не параўнаеш.

Яна першай даведвалася аб адпраўцы рабочай сілы ў Нямеччыну і перадавала патрэбным людзям, папярэджвала аб карніках, і тую вестку я адносіла сваім людзям.

Я бачыла, як цяжка ёй працаваць на той праклятай пасадзе, быць у двер'і немцаў. Аднойчы яна сказала:

— Падазраюць. Зробіш не так крок—і ўсё прапала.

* * *

Чамусьці мне запомнілася адна казка, якую расказала Толіку Зою Іванаўна. Кароткая, але светлая казка.

«У адной цудоўнейшай краіне жыў цудоўнейшы народ, — расказвала Зою Іванаўна, пагладжваючы Толікаву галаву. — Дзе гэтая краіна, я не буду табе казаць. Ты павінен сам адгадаць. На кожным кроку там раслі прыгожыя сады. Залатыя ранеты, налітыя мядовым сокам, гнулі галіны яблынь і, здавалася, ніякія падпorkі ўжо не ўтрымаюць такога багатага цяжару. З-за гронак вінаграду не відаць было лісьця. Ад ігруш, якія не раслі больш нідзе на свеце, разносіўся па краіне прыемнейшы пах. Разносіўся не па садзе, а па краіне, бо краіна тая і была ўся садам. У людзей, што там жылі, на тварах лунала вечная ўсмішка, яны радаваліся жыццю. Яны радаваліся і таму, што мелі чалавека, навучыўшага іх здабыць тое жыццё, шанаваць і любіць яго.

Дні складаліся ў тыдні, а тыдні—у месяцы. Калі кастрычнік залатіў лісьці дрэў, вясёлыя дзеці таго народа збіралі плады.

Дзіўныя машыны развозілі тыя плады ў сонечныя гарады, дзе людзі таксама вечна ўсміхаліся, бо мелі яны чыстыя сэрцы і светлае сумленне.

Тыдні складаліся ў месяцы, а месяцы—у гады. І вось драпежнікі, што жылі недалёка, захацелі забрацца ў тую краіну і пасяліцца ў садах.

Але недарма народ той краіны меў чалавека, які навучыў людзей берагчы жыццё.

З чым параўнаць нянавісьць, што ўзнялася ў людзей на няпрошаных гасцей? З морам? Але яно мае берагі. З акіянам? Але ён мае дно. З небам? На ім часта свеціцца сонца.

Нянавісьць-жа тых людзей была чарнай самай цёмнай хмары.

А чалавек, навучыўшы тых людзей зрабіць краіну квітнеючым садом, вучыў свой народ, як выкурваць драпежнікаў з цудоўнай зямлі. Ён стаяў над планами, пакурваючы люльку, і ўжо бачыў той дзень,

А вечарам інжынер працавала...

калі на тварах яго людзей будзе свеціцца зноў вечная ўсмішка...»

І раптам Толік, які ўважліва слухаў, заявіў:

— А я, пэця, адгадаў, пра каго вы расказваеце.

* * *

Часта ноччу, шчытна прычыніўшы акніцы і завесіўшы акно, Зою Іванаўна схілялася ля маленькай газнічкі. Зою працавала, а я вяртавала. Пры малейшым стуку мы насцярожваліся, каб маглі схваць чарцяжы ў нарыхтаванае месца. З якой любоўю апавядала Зою Іванаўна пра простыя ніці, сивалкі. І я толькі цяпер разумела, што ткачыхай я стала ўжо ў той суровы час. Дзіўна? Магчыма, але гэта так.

— Вот вынайду станок, і яго зробяць на Вялікай зямлі. Колькі тысяч метраў тканіны ён выпусціць для нашых байцоў, Феакціста Паўлаўна! А гэта-ж—новы ўдар па ворагу.

Прызнацца па праўдзе, наша нялёгкае жыццё ў тыя дні намнога скрашвалі мары пра новы станок.

І вось Зою Іванаўна закончыла сваё вынаходства.

Узяўшыся за рукі, мы цалаваліся і смяяліся. Яшчэ не бачылі нашага станка пабудаваным, але ўяўлялі яго іменна такім, які ён ёсць зараз...

А праз дзень мы праводзілі нашу дарагую Зою Іванаўну ў Маскву з партызанскага аэрадрома. Далейшая праца яе ў камендатуры была ўжо зусім рызыкоўнай, да таго-ж з цэнтра неадкладна патрабавалі інжынера з яе вынаходствам у сталіцу.

Я таксама перабралася з сынам у атрад.

Было яснае неба. Чырванню палалі клёны і грабы. Пад магутнымі дубамі зямля была спорна ўсыпана жалудовым дажджом.

Мы стаялі пад кустом арэшыны, і Толік нечакана запытаўся:

— Цёця, а які-ж канец казкі? Памятаеце, вы не даказалі?

Зою Іванаўна пацалавала хлопчыка.

— А ты ўбачыш яе канец сваімі вачыма, дарагі...

* * *

Ва Усесаюзным канструктарскім бюро высока ацанілі вынаходства маладога інжынера. У першы-ж год пасля вызвалення нашага горада ад немцаў мы атрымалі ліст вядомай ткачыхі Марыі Васільевай, якой пазней прысудзілі Сталінскую прэмію. Ткачыха шчыра расказвала, як цудоўны станок «Лаб-42» вытрымаў усе выпрабаванні. І тады я, помню, падумала: «Так яно і павінна быць, раз яго аўтар сам вытрымаў усе выпрабаванні».

Зою Іванаўна? Яна не забывае нас. У сорок сёмым годзе прыезджала на фабрыку. Ну, а піша дык вельмі часта. Яна яшчэ больш удасканалывае свой станок. І паверце, дарагі таварыш, гэта будзе самая выдатная машына ў ткацкай прамысловасці...

У цэху пагруквалі станкі «Лаб-42». Станкі той самай летуценніцы, маладой дзяўчыны, якая і сярод ворагаў не пераставала думаць аб рацыяналізацыі.

У клуб хутка ўвайшоў хлапец гадоў чатырнаццаці з такімі-ж спакойнымі разумнымі вачыма, як і ў Феакцісты Паўлаўны.

«Толік», — здагадаўся я.

Гэта быў сапраўды Толік. Хутка я з ім падружыўся і ўжо абяцаў яму абавязкова прыслаць адну кніжку па саадаводству.

На развітанне я запытаўся ў Толіка:

— А як-жа з казкай?

— А яна вялікая, — весела засмяўся ён. — І толькі мы яе дакончым.

На гарадской ёлцы ў Тэатры оперы і балета ў Мінску.

Фото Ф. Фёдарова.

Шчаслівае дзяцінства

ГУДЗІЦЬ, як пчаліны рой, дзіцячы сад Гомельскага завода сельскагаспадарчага машынабудавання. Сто выхаванцаў сада прышлі на новагодні ранішнік. Велізарная, багатая ўпрыгожаная ёлка ўпіраецца верхавінай у столь. Вакол ёлкі вядуць карагод зайчыкі, клоуны, маракі, матрошкі, хлопчыкі і дзяўчынкі ў розных нацыянальных касцюмах. Новагодні маскарад у разгары. У гульнях, песнях, вясёлых зацеях непрыкметна праходзіць час. Вось ужо Дзед Мароз прынёс мяшок з падарункамі. Атрымаўшы прыгожы пакет цукеркаў і фруктаў, дзеці бягуць да свайго гасця—мамы, бабулі, старэйшай сястры, каб разам пачаставацца.

Малышы не адразу заснулі ў той вечар. Перад іх вочкамі стаялі яркія ўражанні ад новагодняй ёлкі. Цешыліся і мацеры шчасцем сваіх дзяцей, для якіх кожны год нясе новую радасць.

... 7 гадзін раніцы. Загарэлася электрычнасць ва ўсіх пакоях дзіцячага сада. Шчоўкнуў замок параднага ўваходу. Выхацельніцы ў белых халатах і касынках праходзяць па пакоях першага і другога паверхаў, аглядаюць, ці чыста працёрты маляваныя падлогі, ці добра вышмылены дываны ў кутках цапак, ці ў парадку пасуда. Нідзе ні пылінкі.

У прасторнай прыхожай распранаюцца, вешаюць паліто ў нізенькія шафкі Пеця Дзмітрыў, Міша Войценкаў, Валя Нікіціна, Надзя Матузава. Яны, як заўсёды, раней усіх з'явіліся. Да 8 гадзін усе дзеці ў зборы. Перад снеданнем дзяжурныя па групам, якіх у садзе чатыры, паліваюць расліны ў жывых кутках, расстаўляюць пасуду і падстаўкі з сурвэткамі на сталах. Перад ядой усе мыюць рукі над нізенькімі ракавінамі ў туалетным пакоі, а «санітарная камісія» назірае за парадкам.

На кухні повар рыхтуе апетытнае снеданне: смачную кашу з маслам і цукрам, напайныя чайнікі, наразае румяныя булкі.

Пасля снедання — у кожнай групе абавязковыя заняткі: вырэзванне з каляровай паперы, лепка з гліны, рысаванне, музыка, развучванне вершаў, расказванне казак і г. д. Малодшыя займаюцца адзін раз на працягу поўтадзіны, старэйшыя—два разы па 45 хвілін. У гэты час яны вырабляюць розныя прадметы, неабходныя

ў гаспадарцы сада: сурвэткі, якімі карыстаюцца ў час яды, меткі з каляровай паперы на шафкі для паліто і на вешалкі для ручнікоў, палачкі для лічэння. У кожнай групе ёсць выстаўка работ з гліны. Тут і зверы, і птушкі, і цэлыя рабочыя пасёлкі, і «парад» розных аўтамашын.

Паабедавшы, дзеці кладуцца спаць, малодшыя на дзве з паловай, старэйшыя—на дзве гадзіны. Яны спяць у чыстых, выгнутых ложках. Прывучаны да рэжыму, засынаюць і прасыпаюцца як па камандзе.

Выхацельніцы не адыходзяць ад дзяцей цэлы дзень. У іх з дзецьмі вялікая дружба. Яны добра ведаюць характар кожнага дзіцяці, яго схільнасці і інтарэсы.

— Я ўжо 11 год працую ў дзіцячым садзе завода «Сельмаш»,—расказвае Кацярына Сямёнаўна Нямцова.—Разам з заводам эвакуіравалася ў горад Курган. Пасля вайны дапамагала адбудоўваць адведзены для сада будынак на тэрыторыі завода. А ў 1948 годзе для нас пабудавалі гэты будынак. Цудоўны будынак! Дзецям тут вельмі добра.

Для Кацярыны Сямёнаўны дзіцячы сад «Сельмаша»—родны дом. Яна магла-б бясконца расказваць аб сваіх маленькіх выхаванцах.

Дзіцячы сад атрымлівае мяса, птушку, белы хлеб, булкі, гародніну, фрукты, малочныя прадукты выдатнай якасці і ў дастатковай колькасці. Мае ён і сваю падабную гаспадарку: карову, кормных свіней, сёлета будзе мець курэй і гарод.

Тры разы ў дзень дзеці атрымліваюць смачную, пажыўную ежу. Штомесяц дзяцей важаць: яны хутка растуць, прыбываюць у вагу.

... Пяць гадзін вечара. Магутны гудок «Сельмаша» абвешчае, што першая змена скончыла работу. У дзіцячым садзе дзеці канчаюць поўднік. Хутка і дамоў.

— Да пабачэння! Да заўтра!—накідаюць сад дзеці з шчаслівай усмешкай на твары, з вясёлымі агенчыкамі ў вачах.

Мацеры радысна сустракаюць сваіх малышоў. Ды і яе не радавацца, калі наша пудоўная радзіма акружыла іх дзяцей бацькоўскаю ласкай і клопатам.

Г. РАМАНОВА.

г. Гомель.

Аўтарытэт бацькоў і яго значэнне ў выхаванні дзяцей

ВЫХАВАННЕ савецкіх дзяцей—будучых грамадзян і будаўнікоў новага, камуністычнага грамадства—справа велізарнай дзяржаўнай важнасці.

Разам са школаю і настаўнікамі, разам з камсамолам і савецкай грамадскаю камуністычнае выхаванне ляжыць і на абавязку бацькоў.

Аўтарытэт бацькоў — важнейшая ўмова для паспяховай выхаваўчай работы ў сям'і.

Калі бацькі карыстаюцца ў дзяцей аўтарытэтам, тады іх парады, прапановы і просьбы, указанні і даручэнні дзеці выконваюць не за страх, а таму, што прызнаюць іх разумнымі і правільнымі.

Аб наяўнасці аўтарытэта можна гаварыць тады, калі дзеці павяжваюць сваіх бацькоў. Але аўтарытэт сам па сабе не прыходзіць, яго трэба дабіцца.

Аўтарытэту можна дабіцца ў кожнай сям'і, але перш за ўсё трэба падумаць, як да гэтага пытання падыйсці правільна, каб замест карысці не прынесці шкоды.

Мы разумеем, што бацькі маюць пэўныя перавагі над дзецьмі. Але ні перавага фізічнай сілы, ні эканамічная перавага яшчэ не ствараюць аўтарытэту. У гэтай справе патрэбна перавага ў разумовых і, галоўным чынам, маральных адносінах.

Важнейшай крыніцай аўтарытэту з'яўляецца грамадская дзейнасць, адносіны бацькоў да сваіх грамадскіх абавязкаў. Калі маці добра працуе на прадпрыемстве або ва ўстанове, калі яе цэняць за работу, то і дзеці яшчэ больш яе павяжваюць. Калі грамадскасць павяжае бацькоў, то да іх і ў дзяцей узрастае павага. У непарыўнай сувязі сям'і з грамадскім жыццём—адна з галоўнейшых умоў бацькоўскага аўтарытэту.

Акрамя перавагі над дзецьмі, бацькам неабходна моцная воля. Пануючая воля бацькоў дысцыплінуе дзяцей. Але гэты прынцып не заўсёды выкарыстоўваецца правільна.

Частка бацькоў прабуе ўстанавіць свой аўтарытэт насіллем. Замест таго, каб дабіцца ад дзіцяці свядомага падпарадкавання, ламае яго волю. У выніку выходзяць людзі бязвольныя, чорствыя, з грубымі рысамі характару.

Некаторыя лічаць, што для ўзмац-

нення аўтарытэту лепш трымаць дзяцей далей ад сябе. Такія бацькі становяцца недаступнымі для дзяцей і не цікавяцца імі.

Ёсць бацькі, якія любяць выхваляцца перад дзецьмі сваімі заслугамі, вартасцямі. Гэта чванства дарослых вельмі хутка пераймаецца, і дзеці таксама пачынаюць фанабэрыцца сваімі бацькамі перад таварышамі.

Сустрэкаюцца і такія бацькі, якія не лічацца з думкай дзяцей і патрабуюць, каб яны абавязкова выконвалі бацькоўскія распараджэнні, хоць і памылковыя. Такая бяздушнасць толькі падрывае аўтарытэт.

Вядомы савецкі педагог А. С. Макаренка ў сваіх «Лекцыях аб выхаванні дзяцей» вельмі яскрава паказаў, што аўтарытэты падаўлення, адчужэння, чванства, — фальшывыя і базуюцца на фальшывай падставе.

Каб карыстацца сапраўдным аўтарытэтам, бацькі павінны добра вывучыць сваіх дзяцей, гэта значыць ведаць іх інтарэсы, запатрабаванні, перажыванні, іх адносіны да заняткаў, паводзіны не толькі ў сям'і, але і ў школе і па-за школаю.

Мала клапаціцца толькі аб здароўі дзяцей, неабходна цікавіцца іх унутраным светам, ведаць, што іх хвалюе, што цікавіць, што захапляе. Для гэтага трэба карыстацца ў дзяцей поўным давер'ем, а таксама даваць і дзецям. Дасягнуць гэтага можна справядлівымі адносінамі: ніколі не ашукваць дзяцей, не абяцаць таго, чаго не выканаеш, ствараць дома атмасферу поўнага давер'я і праўдзівасці.

Другім важным сродкам заваявання ў дзіцяці поўнага давер'я з'яўляецца павага да яго асобы, да яго чалавечай годнасці, прызнанне за ім права асабістай недатыкальнасці. Бацькі ні ў якім разе не павінны прымяняць такіх мер уздзеяння, якія зневажаюць дзіця: насмешак, грубых вокрыкаў, фізічнага пакарання. Усякая абраза стварае ў дзіцяці прыгнечаны настрой, падаўляе яго энергію, затрымлівае далейшае развіццё.

Адносіны да дзяцей павінны быць заўсёды роўнымі. Нельга падпадаць пад уплыў свайго настрою і праяўляць то пазмерную ласку, то суровасць.

Часта дзеці звярочваюцца да баць-

коў з рознымі пытаннямі, але не заўсёды атрымліваюць адказ. Бацькі нервуюцца, што дзіця перашкаджае ў працы або парушае прывычны ўклад жыцця. Гэта зусім памылкова. Нельга перашкаджаць дзецям у гульнях, дзіцячых занятках, бо для рухавага малодшага школьнага ўзросту яны з'яўляюцца настойлівай неабходнасцю. Трэба чула адносіцца да вынікаў дзіцячай працы, да дзіцячых інтарэсаў, але не праяўляць залішняй пяшчотнасці, не патураць балаўству.

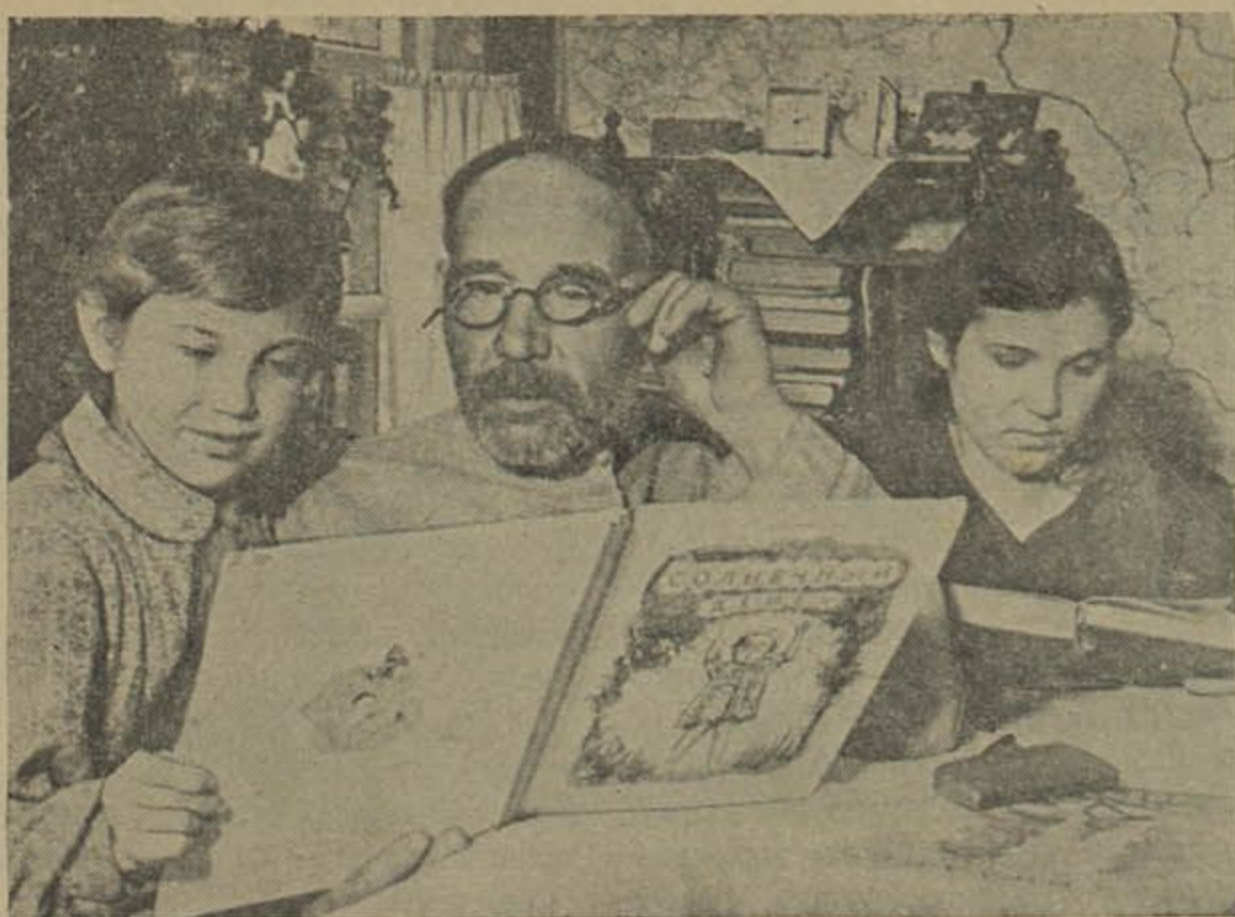
Клопаты аб дзецях немагчымы без пэўнай патрабавальнасці. Трэба ўстанавіць межы іх учынкам і жаданням, накласці пэўныя абавязкі, патрабаваць, каб выконваліся ўстаноўленыя ў сям'і правілы. Нельга заўсёды ўступаць дзецям, залішне ласкава, задавальняць усе капризы, задарваць, «купляць» у іх выкананне сваіх распараджэнняў ці даручэнняў.

Аўтарытэт ствараецца шчырасцю і сардэчнасцю ўзаемаадносін паміж бацькамі і дзецьмі. Дзеці хутчэй дарослых пазнаюць, дзе праўда, а дзе фальш. Бацькі ніколі не заважаюць давер'я дзяцей, калі самі не пакажуць прыкладу шчырых адносін. Яны павінны сачыць за асабістымі паводзінамі, каб дзеці маглі перацягнуць у іх усё дадатнае.

Вельмі важна, каб выконвалася ўсякае патрабаванне бацькоў і ўсякае іх абяцанне. А для гэтага неабходна загадзя прадумаць, каб усякае патрабаванне і абяцанне было пасільным.

Трэба ўважліва сачыць за зменамі, якія адбываюцца ў дзіцяці ў залежнасці ад яго ўзросту і развіцця. Бацькі часта не заўважаюць, што іх дзеці ўжо сталі падлеткамі, а потым і юнакамі, што разам з гэтым змяніліся іх інтарэсы і запатрабаванні да сябе і навакольнага свету.

Ва ўзросце ад 13 да 16 год абуджаецца пачуццё самастойнасці, імкненне да некаторай незалежнасці. Падлетку хочацца адчуваць сябе дарослым, неяк вылучыцца з асяроддзя таварышоў, праявіць сваю «храбрасць», «геройства». Нярэдка гэта выяўляецца ў грубасці, непрыстойных паводзінах на вуліцы. У такіх выпадках падлетак не лічыцца з

У нядзелю ў сям'і старэйшага брыгадзіра калгаса «Рэволюцыя» Быхайскага раёна Магілёўскай вобласці Е. Е. Келеса. Злева направа: дачка Вера—вучаніца 3 класа, Е. Е. Келес, дачка Надзя—вучаніца 10 класа.

тым, што ім будуць незадаволены бацькі або настаўнікі.

Але ў гэтым узросце можна многа зрабіць, калі правільна падыйсці да выхавання. У гэты час развіваецца

воля, упартасць, настойлівасць у дасягненні пастаўленай мэты, вытрымка, самаўладанне, пачуццё адказнасці і грамадскага доўгу. Тут бацькам трэба з асаблівай увагай падыйсці

да выхавання, не ламаць волі, не падпарадкаваць сабе толькі сілай прымусу, а ўздзейнічаць галоўным чынам перакананнем.

Вельмі важна, каб бацька і маці ўстанавілі адзінства ў сістэме выхавання дзяцей, знайшлі агульную мову ў гэтым пытанні. Бывае, што маці шчыра любіць дзіця, умее разабрацца ў прычынах яго ўчынкаў, але гатова заўсёды прабачыць. А бацька вельмі строга карае за ўсякі ўчынак, падчас і не разабраўшыся ў ім. У такой сям'і дзіця стараецца не пападаць бацьку на вочы і заўсёды шукае абарону ў маці.

Такім чынам, каб здабыць аўтарытэт у вачах дзяцей, бацькі павінны дабіцца: разумовай і маральнай перавагі над дзецьмі; добрага ведання сваіх дзяцей і асаблівасцей іх развіцця; узаемнай шчырасці і давер'я; спалучэння чуласці і клопатаў з патрабавальнасцю і разумнай строгасцю; паслядоўнасці ў выхаванні; педагогічнага такту; адзінства патрабаванняў і кантролю.

Д. БАРШЧЭУСКАЯ,

начальнік вучэбна-метадычнага аддзела Міністэрства асветы БССР.

ПАРАДЫ УРАЧА

РЭЎМАТЫЗМ У ДЗЯЦЕЙ

Старое ўяўленне аб рэўматызме, як аб мясцовым захворванні суставаў, даўно пакінута. Рэўматызм—гэта агульнае захворванне ўсяго арганізма з пераважным паражэннем сэрца. Вельмі трапіна заўважыў адзін вялікі вучоны: «Рэўматызм толькі ліжа суставы, але кусае сэрца».

У дзяцей адрозніваюць тры формы рэўматызма: сустаўную, сардэчную і нервовую. Пачынаюцца яны асобна, але ў далейшым цяжкім зліваюцца ў камбінаваныя формы. Адметнаю рысай усіх форм з'яўляецца паражэнне сардэчна-сасудзістай сістэмы.

Сустаўная форма рэўматызма дае звычайна наступныя малюнак. Пасля ангіны або грыпа хворы як быццам папраўляецца. Аднак праз 5—7 дзён яго зноў пачынае ліхарадзіць, паяўляюцца рэзкія болі ў суставах. Суставы апухаюць і пры малейшым руху выклікаюць вострую хваравітасць. Аднак паражэнне суставаў нястойкае, лятучае. Іх функцыі парушаюцца часова, болі пераходзяць з аднаго сустава на другі. Вострыя сустаўныя з'явы трываюцца два-тры тыдні, за імі звычайна следуюць сардэчныя з'явы, якія або заціхаюць, або выклікаюць паражэнне сардэчнай мышцы і клапанаў.

Сардэчная форма рэўматызма праяўляецца ў выглядзе паражэння ўнутранай абалонкі сэрца, яго клапанаў. Адначасна паражэцца і сардэчная мышца. Хваравітыя з'явы ў суставах або не наглядаюцца, або бываюць зусім нязначныя. Запаленне суправаджаецца высокай тэмпературай, расшырэннем сэрца, шумамі на клапанах. Такое паражэнне сэрца вядома пад назвай «эндаміякардыта» і звычайна заканчваецца парокам сэрца.

Первовая форма праяўляецца ў выглядзе малой харэі. Пачынаецца яна непрыкметна, без тэмпературы, з неадвольных мышачных рухаў канечнасцей, падзёргвання мышцаў твару і ўсяго цела. Па меры нарастання гэтых непакойных рухаў дзіця пазбаўляецца магчымасці спакойна стаяць, сядзець, рабіць звычайна важныя і неабходныя рухі. Праз два месяцы ўсе гэтыя з'явы заціхаюць. Пачынаецца фаза міжпрыступнага перыяда. Вострыя прыступы рэўматызма ў дзяцей часта паўтараюцца праз розныя перыяды часу—год, два, часам раней, а часам і пазней. Чым больш паўтарэнняў, тым сур'езней паражэцца сэрца.

Улічваючы сур'езнасць вынікаў паражэння сэрца, перад намі паўстае адказнейшая задача аб мерах эфектыўнай барацьбы з гэтым захворваннем. Неабходна вырашыць наступныя пытанні: 1) як папярэдзіць захворванне рэўматызмам; 2) як правільней лячыць і даглядаць рэўматычнага хворага, каб папярэдзіць парокі сэрца; 3) як засцерагчы яго ад рэцыдываў—паўтарэння вострых успышак хваробы.

Рэўматызм найчасцей паражэе дзіця ў яго першыя школьныя гады, радзей—у дашкольныя. Своеасаблівасць гэтай хваробы ў тым, што яна развіваецца ў арганізме, які атрымаў папярэднюю падрыхтоўку ад дрэмлючай у ім пэўнай мясцовай інфекцыі.

Уваходнымі варотамі для пранікнення рэўматычнай інфекцыі з'яўляюцца рот, нос, носоглотка і міндалікі, дзе хваравітыя праявы атрымліваюць месца і магчымасць для свайго развіцця. Значыць гэтым органам неабходна ўдзяліць асаблівую ўвагу. Санацыя, або своеча-

совая ачыстка поласці рота ад гніласных мас, барацьба з кастаедай зубоў, іх лячэнне, пламбіроўка, флюрызацыя можа захаваць арганізм ад пастаяннага паступлення ўзбагачаных мікробамі гніласных рэштак і ўплыву іх на далейшыя захворванні арганізма.

З асаблівай увагай мы павінны сачыць за станам поласці зева, носоглоткі і міндалін. Вядома, якое значэнне маюць рыхлыя, разросшыся міндалікі і залозкі пры заражэнні дыфтэрыяй і скарлатынай. У рэўматычных сем'ях міндалікі і залозкі ўсіх дзяцей павінны быць прасаніраваны шляхам прыжыганняў, паласканняў, кварцавага апрамянення, а на неабходнасці і ўдаленнем.

Скура і павярхоўныя сасуды могуць таксама з'явіцца варотамі, праз якія ўваходзіць хвароба. Штуршком для гэтага бывае рантоўнае ахаладжэнне, грыш, ангіна, насмарк, запаленне верхніх дыхальных шляхоў. Трэба памятаць, што схільнасць да захворвання выклікае ўсё тое, што аслабляе. Некаторыя маці, баючыся хранічнага бронхіту, насмарку, запалення міндалікаў, праз меру хутаюць сваіх дзяцей, мыюць іх цёплай вадой, забараняюць выходзіць на прагулкі. Яны забываюць, што загартоўка дзіцяці — лепшы метада павысіць супраціўляемасць арганізма прастудным захворванням. Пад уплывам сістэматычнай загартоўкі ў арганізме выпрацоўваецца здольнасць без шкоды для здароўя хутка прыстасоўвацца да розных умоў жыцця, да перамен у надвор'і: холаду, гарачыні, ветру. Маці павінна прывучыць дзіця сістэматычна абціраць шыю і грудзі халоднай вадой, не дазваляць хутаць шыю цёплымі шалікамі, увесці ў рэжым дзіцяці працяглыя прагулкі на свежым паветры.

Парады па кулінарыі

ЗАПЯКАНКА БУЛЬБЯНАЯ З МЯСАМ

На 1 кг бульбы — 150—200 г. мяса варанага (без касцей), 1—2 галоўкі цыбулі, 1 ст. ложку тлушчу, 1 ст. ложку сухароў.

Цыбулю дробна нарэзаць, варанае мяса падсмажыць, прапусціць праз мясарубку, змяшаць з цыбуляй, дадаць соль і перац. З бульбы прыгатаваць пюрэ, палавіну яго раскласці роўным слоём на змазаную тлушчам бляху або патэльнію; на пюрэ пакласці роўнамерна мяса з цыбуляй, накрыць астатняй колькасцю бульбянага пюрэ, разраўняць, пасыпаць сухарамі, змазаць тлушчам і запячы.

БАРАНІНА З ФАСОЛЛЮ

На 500 г бараніны — 1 шклянку фасолі, 1 галоўку цыбулі, 200 г тамату, 1½ ст. лыжкі тлушчу.

Нарэзаную невялікімі кавалачкамі бараніну пасаліць, пасыпаць перцам, абсмажыць на масле, перакласці ў сацеянік, дабавіць фасолі, 2½—3 шклянкі вады і варыць каля гадзіны. Затым дабавіць падсмажаную цыбулю, тамат і тушыць да гатоўнасці.

БАРАННЯ ГРУДЗІНКА У СУХАРАХ

Надрэзаць плёнку па рэбрах грудзі і паставіць варыць.

Калі грудзінка гатова, выняць з яе рэбравыя косткі, пакласці грудзінку на бляху і накласці на яе прэс. Астуджаную грудзінку нарэзаць наўскос шырокімі кавалкамі, пасаліць, абваляць у муцэ, змачыць яйкам або разведзенай да гушчынні смятаны

мукой, абваляць у сухарах і абсмажыць з абодвух бакоў. Гатовую грудзінку пакласці на блюда і паліць маслам. На гарнір падаць бульбу (смажаную або пюрэ).

СОУС ГРЫБНЫ

На 25 г. сухіх грыбоў ½ ст. лыжкі мукі, ½ ст. лыжкі масла.

Грыбы прамыць, замачыць у халоднай вадзе (2—3 шклянкі), пасля чаго ў той-жа вадзе варыць, пакуль яны не стануць мяккія.

Дробна нарэзаную цыбулю злёгка прасмажыць з маслам, дадаць мукі і падсмажыць разам яшчэ каля хвіліны, пасля чаго развесці гарачым грыбным бульёнам і праварыць 5—10 хв. За 5 хв. да скапчэння варкі пакласці ў соус дробна нарэзаную або прапушчаную праз мясарубку адвараную грыбы і соль.

ПІРАЖКІ

З БЯЗДРОЖДЖАВАГА ЦЕСТА

На 500 г мукі — 1 шклянку смятаны, 2 яйкі, 1 ст. ложку цукру, 1 чайную ложку солі.

На пірожную дошку прасеяць мукі, сабраць яе ўзгоркам, зрабіць у ім паглыбленне, у якое пакласці смятану, соль, цукар. Выпусціць яйкі і хутка замясіць цеста. Скатаўшы цеста ў шар, пакласці яго на талерку, накрыць ручніком і вынесці ў халоднае месца на 30—40 хв. Пасля гэтага цеста раскатаць слоём таўшчынёй у ½ см, выразаць кружкі шклянкай або спецыяльнай выемкай, змазаць кружок цеста зверху яйкам, пакласці на сярэдзіну яго на-

дзіячыя інфекцыі, асабліва скарлатына, выклікаюць схільнасць да рэўматызма. Таму ўзмоцненая барацьба з дзіцячымі інфекцыямі ў школах — важны момант прафілактыкі.

Многія дзеці, захварэўшы вострым сустаўным рэўматызмам, застаюцца дома, не шпіталізуюцца, не гледзячы на шматлікія папярэджанні ўрачоў. У гэтых выпадках пасля заціхання вострых боляў і падзення тэмпературы дзеці адразу-ж парушаюць пасцельны рэжым, прабуюць нават выходзіць на вуліцу. Кожная маці павінна памятаць, што пры вострых захворваннях рэўматызмам мінімальным для захавання пасцельнага рэжыму з'яўляецца тэрмін ад шасці тыдняў да двух месяцаў. Заціхання клінічных з'яў не супадае з заканчэннем рэўматычнага працэсу. Таму, чым большы адпачынак даецца захварэўшаму сэрцу, тым больш перспектывы на яго поўнае выздараўленне.

Грыш, ангіна і іншыя захворванні выклікаюць фактарныя ўспышкі рэўматызма. Таму дзіцячы арганізм неабходна ўмацоўваць праз шырокае выкарыстанне летніх форм адпачынку, лячэнне ў спецыяльных санаторыях для рэўматыкаў, санаторных лагерах, дамах адпачынку. Дзеці-рэўматыкі патрабуюць асабага рэжыму і павінны знаходзіцца пад спецыяльным наглядам.

Мацеры, шырока выкарыстоўвайце рэўматалагічныя кабінеты, арганізаваныя пры дзіцячых паліклініках. Карыстайцеся парадамі спецыялістаў-педыятраў!

З. ЛЕВІН,

старшы навуковы супрацоўнік Інстытута АМД БССР.

чынку, накрыць яе другім кружком цеста так, каб краі верхняга кружка супалі з краямі ніжняга, і зверху цеста зашчыпаць вакол фаршу. Піражкі пакласці на ліст з прамежкамі ў 1½—2 см, змазаць яйкам і выпякаць у гарачай духоўцы 10—15 хв.

Піражкі можна рабіць з любой начынкай — з мяса, ліверу, рыбы, рысу, капусты, кашы, морквы або грыбоў.

«РАБОТНИЦА І СЯЛЯНКА»

ДАПАМАГЛА

У рэдакцыю паступіла скарга ад Соф'і Васільеўны Палянічкі, якая пражывае ў вёсцы Новая Арэхаўка (Бабруйская вобласць, Клічаўскі раён, Несецкі сельсовет). Соф'я Васільеўна пісала, што І. Ф. Палянічка з 1945 года ўхіляецца ад уплаты аліментаў на выхаванне сына, кожны раз мяняючы жыхарства, як толькі на месца яго работы паступае выканаўчы ліст. Яна прасіла дапамагчы адшукаць злоснага неплацельчыка аліментаў і спагнаць з яго грошы, якія належаць ёй па выканаўчаму лісту.

Следчыя органы БССР паведамілі рэдакцыі, што Палянічка І. Ф. працуе механікам Лунінецкай МТС Пінскай вобласці. «Работніца і сялянка» накіравала ліст у пракуратуру Лунінецкага раёна. Пракурор адказаў, што выканаўчы ліст перададзены ў бухгалтэрыю Лунінецкай МТС для ўтрымання з Палянічкі І. Ф. 50 процантаў зарплаты ў лік пагашэння запазычанасці. У адрас Палянічкі Соф'і Васільеўны пераведзены першыя ўтрыманні.

ДЭМІСЕЗОННАЕ ПАЛІТО

Па просьбе чытачак нашага часопіса з калгаса «Чырвоная Ветка» (Любанскі раён, Бабруйскай вобласці) змяшчаем тлумачэнне, як пашыць дэмісезоннае паліто, і даем для яго выкрайку.

Шыццё паліто—складаная работа. Каб засцерагчы ад памылак у час шыцця, мы даем гатовую выкрайку ў поўны размер, а таксама падрабязнае апісанне крою і шыцця паліто паводле фасону, прапанаванага «Агульнасаюзным домам мадэлей».

Падрыхтоўка да крою

Да раскрою матэрыял трэба дэкатыраваць, гэта значыць падвергнуць драп або сукно дзеянню пары і прэсоўцы, каб матэрыял не траціў глянцу, а таксама для таго, каб ён не садзіўся ад дажджу і снегу. Для гэтага матэрыял густа змачваюць вадой па левым баку, накручваюць туга на скалку і кладуць на суткі ў цёплае месца. Потым прасушваюць і прагладжваюць уцюгом. Перад дэкатыроўкай на матэрыі абразваюцца абедзве кромкі, бо яны не паддаюцца ўсадцы і непрыдатны ў шыцці.

Зняцце меркі

Кругавы аб'ём у нашым прыкладзе роўны 48 сантыметрам (дагаворымся ў далейшым слова «сантыметр» абазначаць двума літарамі: «см»). Здымаецца мерка сантыметрам вакол фігуры па самай выпуклай частцы грудзей і на спіне па выпуклых частках лапатак. Запісваецца кругавы аб'ём у палавінным размер (96 см : 2 = 48 см). Усе аб'ёмы мерак запісваюцца ў палавінным размер, а даўжыня—поўнасцю.

Даўжыня паліто цяпер робіцца на 30—35 см ад падлогі. Паколькі фасон данага паліто ў талію, то трэба зняць мерку даўжыні да таліі. У нашым прыкладзе даўжыня спіны да таліі 41 см. Здымаецца даўжыня ад самай шыі на плячы, дзе праходзіць плечавы шоў. У нашым прыкладзе поўная даўжыня спіны паліто — 117 см (трэці рост). Даўжыня пераду здымаецца ад той-жа точки, ад якой здымаецца даўжыня спіны. У нашым прыкладзе даўжыня пераду да таліі — 45 см, а ўся даўжыня пераду — 120 см пры невысокім бюсце. Шырыня спіны пры высокіх плячах робіцца роўнай палавіне запісанага кругавога аб'ёму мінус 3—4 см (24—4=20). Перад таксама робіцца свабодным у грудзях. Для данага фасону неабходна здымаць і аб'ём бёздзёр (на 20—18 см ад таліі), у нашым прыкладзе — 55 см. Для правільнага выразу каўняра здымаецца аб'ём шыі ў яе ніжняй частцы. У нашым прыкладзе — 21 см. (9 см на выраз каўняра ў спіне і 12 см на выраз каўняра палы). Рукаў здымаецца ад точки на шыі, ад якой здымалася даўжыня паліто, вызначаецца даўжыня пляча (у нашым прыкладзе 16 см), а потым даўжыня ўсяго рукава. Для вызначэння вышыні галоўкі рукава зды-

маецца даўжыня пярэдняга шва рукава. У нашым прыкладзе даўжыня ўсяго рукава з галоўкай — 66 см, а пярэдні шоў — 46 см; 20 см ідзе на вышыню галоўкі рукава. Шырыня рукава робіцца па жаданню. У нашым фасоне на верхняй палавіне рукава робяцца невялікія складачкі ўнізе рукава, а ўверсе шырыня рукава робіцца па пройме. Для гэтага здымаецца аб'ём проймы. У нашым прыкладзе — 56 см, а па выкрайцы — 62 см. Лішак ідзе на пасадку рукава на пройме, галоўным чынам у галоўцы. Меркі выглядаюць так:

1. Кругавы аб'ём — 48 см.
2. Даўжыня спіны да таліі — 41 см.
3. Даўжыня ўсёй спіны — 117 см.
4. Шырыня спіны — 20 см.
5. Даўжыня пераду да таліі — 45 см.
6. Даўжыня палы — 120 см.
7. Аб'ём бёздзёр — 55 см.
8. Аб'ём шыі — 21 см.
9. Даўжыня пляча — 16 см.
10. Даўжыня рукава ад пляча — 66 см.
11. Даўжыня пярэдняга шва рукава — 46 см.
12. Аб'ём проймы — 56 см.

Раскрой матэрыі

Пры раскроі матэрыі трэба быць вельмі ўважлівым, каб не пакласці адны выкрайкі па ворсу, а другія— супроць ворсу. Каўнер павінен краіцца па папярочнай нітцы як верх, так і ніз. На шыі ў баках прыбаўляецца 2—2½ см, у проймах і ў каўняры — ½ см. На шыі ў рукаве можна прыбаўляць ад 1½ да 2 см; у галоўцы — на ½ см. Падшыўка нізу рукавоў і нізу паліто робіцца на 4—5 см. Калі бюст высокі, вытачку можна зрабіць глыбей, у час крою расунуць разрэз вытачкі на 8—10 см; у пройме тады ўтвараецца невялікая складачка, а ў плячы пройма падаецца да рукава. У плячах шоў спіны можна зрабіць у 1½ см, а шоў палы—у 2 см. Па адзначаных швах трэба зрабіць сілкі. Робяцца сілкі такім чынам: па адзначаных лініях прашываюцца за іголку буйныя сцёжкі так, каб зверху заставаліся петлі прыкладна ў 2 см даўжыні. Потым шоў расоўваецца, а ніткі пасярэдзіне разразаюць. Канцы нітак застануцца ў матэрыі, і па іх будзе відаць, дзе змётваць швы. На зробленых надрэзах на выкрайках, якія паказваюць месцы змёткі швоў, трэба таксама зрабіць адзнакі (марачкі), працягнуць і замацаваць ніткі перпендыкулярна надрэзам на абодвух баках або адзначыць сілкамі таксама ў перпендыкулярным напрамку надрэзам. Неабходна паставіць сілкі і там, дзе будуць складкі. На спіне ў таліі складкі знаходзяцца адна ад другой прыкладна на 12 см, а ўнізе іх можна зрабіць на адлегласці ў 18 або ў 24 см.

Прымерка

Да сілкоў намячаецца ніткай сярэдзіна спіны і полаў па засцёжцы ад каўняра. Калі сілкі пастаўлены

пад полы, трэба падкроіць палатно, якое ўвойдзе ў пройму на 5 см вышэй складкі, выразаць у палатне глыбіню вытачкі; у таліі палатно пройдзе па месцы другога верхняга гузіка, а ніжнюю шырыню яго дойдзе да 5—6 см. Палатно трэба падкройваць па барту палы так, каб яно ішло па касой нітцы. Затым замятаць складкі ў полах і спіне, замятаць вытачкі ў полах і пад полы падмятаць палатно, папярэдне замятаўшы ў палатне вытачкі. Намётваць трэба па пале, паклаўшы палу паліто на палатно. Далей змятаць бакі спіны з поламамі. Каб не было перакосаў пры змётцы, складваюцца адметкі надрэзаў і скалваюцца шпількамі. Змётваюцца плечы і змётваецца падкладка каўняра. Каб каўнер добра ляжаў і не мяўся, яго ніжнюю частку таксама робяць на палатне і прасцёгваюць. Потым змётваецца рукаў і ўнізе яго замётваюцца складкі. Прымерку трэба рабіць, падклаўшы гатовыя плечыкі, і надзець на плацце, якое таксама носіцца з плечыкамі.

У час прымеркі трэба першым чынам закалоць полы паліто спачатку ў таліі, а потым у гарлавіне і ўнізе (адзначыўшы месцы, дзе будзе паправавацца пасадка), каб яны не разыходзіліся і добра аблягалі ў грудзях. Затым адзначаць месца кішэні, талію і паглядзець, ці добра ляжаць складкі ззаду і спераду, ці добра ляжаць плечы і каўнер. Прыкалоць рукаў спачатку да пляча так, каб ён ішоў па прамой нітцы ад пляча; потым прыкалоць шпількамі пярэдні і задні швы да проймы. Для прымеркі і ў час ушывання ў пройму рукаў збіраецца на дзве ніткі, адна пад другой. Пасадка на галоўцы рукава размяркоўваецца па пройме ў час прымеркі, тут-жа робяцца адзнакі (марачкі) на рукаве і на пройме ніткамі, дзе пройдуць швы рукава і цэнтр галоўкі на шве пляча, каб пры ўшыванні рукава не перасунуць пасадку рукава і не сапсаваць яго форму. Гэтыя адзнакі пераводзяцца на другі рукаў і на другую пройму.

Задзелка бартоў

Пасля прымеркі бакавыя швы і плечы распарваюцца. Робяцца па-трэбным выпраўленні швоў, і гэтыя адзнакі пераводзяцца на іншыя адпаведныя часткі. Напрыклад, марачкі на правым баку палы і спіны пераводзяцца на левы бок. Тое-ж самае робіцца і з рукавамі. Рукавы пасля прымеркі складваюцца і на левым рукаве робяцца марачкі.

Калі ўсе швы правяраны і пераведзены, можна затачаць вытачкі і настрачыць складкі, як паказана на фасоне: складкі на спіне застрочваюцца толькі да таліі, а на полах да кішэні ідзе прасты ўнутраны шоў; ад кішэні склада застрочана асобна на кішэню, а потым настрочваецца прыкладна ў 1½ см, як адстрочка бартоў. Каб настрачыць складкі роўна, трэба спачатку пракласці нітку і па ёй прастрочыць.

Потым можна задзелваць барты

Адвароты для лепшай устойлівасці прасцёгваюцца па палатну наўскос (як кладзецца адварот), доўгімі сцёж-камі, не прахватаючы матэрыю на-скрозь. Прамая лінія барта і форма вуглоў адваротаў намячаецца мелам ад месца засцёжкі, дзе пачынаецца ўшыванне каўняра, і да вуглоў, а затым пераводзіцца на другую палу. Па гэтых лініях трэба прымятаць вузкую тасёмку або кромку ад тон-кай папяровай тканіны. У час на-мёткі тасёмкі пад ёй трэба рабіць па-садку на адзначаных у час прымеркі месцах. Гэтая тасёмка з двух проці-леглых бакоў прымацоўваецца да тканіны паліто неглыбокімі сцёжкамі, утвараючымі крыжыкі. Тасьма або кромка ўстаўляецца ў барты для таго, каб барты добра ляжалі і не выцяг-валіся ў час носкі. Каб адвароты не адставалі на месцы згібаў, ніжэй згі-баў, унутр палы, на 1 см ніжэй, так-сама намётваецца тасьма; пад ёй ро-біцца невялікая пасадка, і тасьма прымацоўваецца крыжыкамі. Велі-чыня пасадкі можа быць адзначана ў час прымеркі; для гэтага край згібу адварота трэба зацягнуць па-між пальцамі так, каб адварот шчыльна прылягаў. Гэты лішак трэ-ба размеркаваць па тасьме, і вялікую пасадку зрабіць пасярэдзіне згібу. Чым бюст вышэй, тым больш будзе пасадка.

Пасля прымацавання тасьмы да бартоў полаў краі полаў і вытачкі трэба густа спырсуць вадой і пра-гладзіць уцюгом, каб пасадка «зу-цуюжылася». Пры змётванні касыя часткі вытачкі прыдзецца пасадзіць. Затым палатно, якое выходзіць з-пад тасёмкі, трэба роўна абрэзаць ля краю полаў, каб шоў барта і пад-бортніка быў мякчэй. Падбортнік у месцах адваротаў, асабліва ў вуглах, трэба намётваць на палы з боку па-лы па палатну, з невялікай прыпа-садкай, каб верх адваротаў не зацяг-нуць. Пасля выточвання бартоў на падбортніках трэба зрэзаць лішнюю матэрыю ў швах, вывернуць на пра-вы бок і абмятаць край. Месца пет-ляў адзначаецца ў час прымеркі, а шырыня прарэзаў петляў вызначаец-ца па дыяметру гузікаў.

На прапанаваным фасоне петлі па-чынаюцца ад краю барта прыкладна на 3 см. Па дыяметру гузікаў даўжы-ня петляў прыкладна 4 см. Спачатку на месцы мяркуемай петлі трэба пра-класці нітку пад прамым вуглом: ад барта на 3 см і па даўжыні 4 см. Палоскі для выточвання петляў трэ-ба зрабіць 8 см па даўжыні і 4 см па шырыні. Накласці іх правым бокам на правы бок палы па абодвух баках ніткі, якая адзначае даўжыню петлі так, каб палоскі зыходзіліся, а краі выступалі па 2 см за даўжыню петлі па абодвух яе канцах. Палоскі гэтыя трэба прыстрачыць да палы на ад-

легласці 1 см адна ад другой і па даўжыні петлі да яе канцоў, не больш; з адваротнага боку замаца-ваць канцы нітак ад строчак і пра-рэзаць петлю па сярэдзіне, не дахо-дзячы да канцоў па $\frac{1}{2}$ см. Затым зрабіць надрэзы ў вуглы к канцам строчак. У канцы петлі атрымаюцца трохвугольнікі, вяршыняй звернутыя да сярэдзіны прарэзу петлі; асновы іх звязаны з тканінай.

Калі петля вывернецца, палоскі падмётваюцца на жадаемую шыры-ню краёў петлі, а трохвугольнікі падвернуцца ўніз, утвараючы нібы закрэпку ў канцах петлі. Знізу па-лоскі тканіны прымацоўваюцца да па-латна палы. Зверху петлю можна прастрочыць па швах і па асновах падагнутых трохвугольнікаў. На пад-бортніку робіцца прарэз па размеру петлі, затым падбортнік падшываецца да петлі пецельным швом. Зверху краі петлі замётваюцца ўшчыльную адзін да другога швом у крыжык, а потым з адваротнага боку скрозь сырое палатно прагладжваюцца ўцю-гом.

Далей рыхтуюцца кішэні. З уну-транага боку ў кішэні ўшываюцца палоскі тканіны ад паліто (падзоры), каб тканіна кішэняў не выглядала ў прарэшкі кішэняў. Затым пад-складкай на мяркуемым месцы кі-шэняў праразаецца матэрыя на па-трэбную даўжыню і кішэні ўтачва-юцца на машыне ўніз швом. Каб шоў не таўсіў, яго знізу размётваюць на два бакі і адгладжваюць.

Стачванне паліто

Калі палы і спіна падрыхтаваны, можна стачаць бакі, разгладзіць швы, падмятаць і падшыць ніз паліто. Ніз паліто падшываецца крыжыкам.

Падшыты ніз адгладжваецца, пад-кладка стачваецца ў бакавых швах, разгладжваецца і прымацоўваецца бакавымі швамі да бакавых швоў паліто, кругом намётваецца і пад-шываецца патайным швом (калі не відаць падшыўной ніткі). Далей стачваюцца і разгладжваюцца плечы. Каб пройма не выцягвалася, па прой-ме палы ад пляча да вытачкі падма-цоўваецца крыжыкам тасёмка. Тое-ж робіцца і на спіне да ніжняга шва рукава. Шоў пляча разгладжваецца і падшываецца падкладкай, пакідаец-ца толькі месца для падмацавання плечыкаў.

Загатоўка каўняра

Для лепшай устойлівасці каўняра неабходна на ніжнюю яго палавіну ўнутр намятаць і прасцягаць на ру-ках або на машыне касую палоску палатна, якое падкладзена ў полах паліто. Касая палоска палатна пры-

мётваецца да падкладкі каўняра, на поўсантыметра адступаючы ад краю кругом, каб палатно не трапіла ў шоў і не патоўсіла яго. Падкладка каў-няра адгладжваецца пасля прасцёж-кі, стойка загладжваецца.

Для малавипытнай швей лепш за ўсё ўтачваць спачатку падкладку каўняра ў гарлавіну і потым ужо на-крываць верх каўняра і кругом яго падшываць знізу. Калі будзе ўтачана падкладка каўняра ў гарлавіну (без падбортніка), трэба швы на адваро-тах разгладзіць, прышыць іх на два бакі, а зверху накласці—шырэй швоў—палоску каленкору і прышыць па краях. Гэта робіцца для таго, каб шоў не выдзяляўся на правым баку з-пад верху. Верх каўняра намётваец-ца ад сярэдзіны да канцоў каўня-ра, адзначаюцца швы верху каўняра і падбортніка. Швы гэтыя змётваюц-ца і змечваюцца, разгладжваюцца. Верх каўняра зноў намётваецца па згібу стойкі, па нізу каўняра і па ні-зу стойкі. Край верху каўняра за-мётваецца на падкладку каўняра, распаўляюцца складачкі ў канцах каўняра, лішняя матэрыя зразаецца, і каўнер знізу падшываецца так, як падшываўся ніз паліто. Далей ніз стойкі прышываецца да шва ля каў-няра і падшываецца падкладкай. Да падшыўкі падкладкі ля каўняра трэ-ба зрабіць тонкую, але моцную ве-шалку і прышыць яе да швоў ля каўняра спіны.

Загатоўка рукавоў

Рукавы змётваюцца так, каб на ніжняй палавіне рукава атрымалася пасадка, асабліва на пярэднім шве, для пераходу верхняй палавіны на ніжнюю. Тады пярэдні шоў не будзе выварачвацца наверх. На выкрайцы рукавоў зроблены надрэзы. Гэтыя надрэзы трэба скласці адзін з дру-гім. Тады пасадка будзе правільная.

Змятаўшы пярэдні шоў, трэба яго стачаць на машыне і разгладзіць; закласці па адзначаных у прымерцы месцах складачкі на рукавах, застра-чыць і разгладзіць. Потым стачаць і разгладзіць задні шоў, падмятаць і падшыць (як падшыты ніз паліто) ніз рукава, сабраць галоўку рукава на дзве ніткі адна пад другой, сцяг-нуць гэтыя ніткі, каб галоўка рукава была роўна пройма, умётваць рукаў, скалоўшы яго адметкі з адметкамі проймы. Умётваецца рукаў па рука-ву, а не па пройма. Калі рукаў умё-тан правільна, па змётцы шоў пра-шываецца на машыне і запашываец-ца падкладкай, якая прыгнана па рукаву да яго ўмётвання ў пройму. Да запашыўкі шва ўшытага рукава пад падкладку ўстаўляюцца на пля-чах плечыкі і прымацоўваюцца. За-тым усё паліто адгладжваецца, пры-шываюцца гузікі, і работа закончана.

Рэдакцыйная калегія: А. П. УС (адказны рэдактар), А. І. ФЕДАСЮК, А. Н. ЗАХАРАВА, В. І. ФІЛІПАВА, К. А. АБУШЭНКА, Г. Л. ДАЗОРЦАВА.

АТ 01382

Журнал «Работница и крестьянка» на беларусском языке. Издание ЦК КП(б)Б.

Падпісана да друку 24/I-50 г. Адрас рэдакцыі: Мінск, вул. Пушкіна, 55, пакой 23.

Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4.

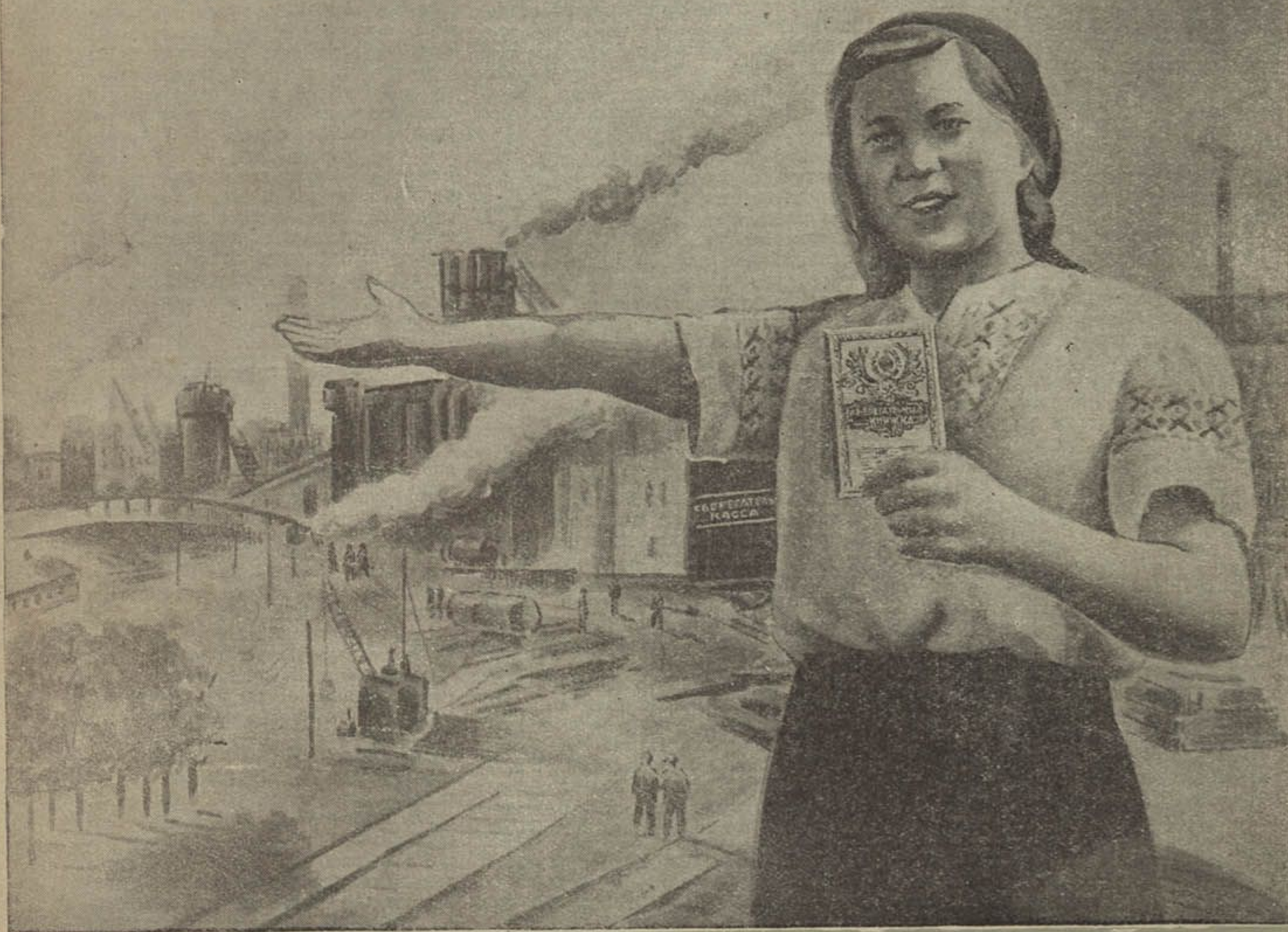
Выдавецтва ЦК КП(б)Б. Тыраж 13.500

Мінск, друкарня імя Сталіна, Пушкіна, 55.

Заказ № 33

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
БІБЛІЯТЭКА
БЕЛАРУСЬ

УНОСЬЦЕ ЎКЛАДЫ Ў АШЧАДНЫЯ КАСЫ!

АШЧАДНЫЯ КАСЫ

прымаюць уклады ад усіх грамадзян і выдаюць уклады часткамі або поўнасьцю па першаму патрабаванню ўкладчыкаў.

ПА ЎКЛАДАХ, УНЕСЕНЫХ У АШЧАДНЫЯ КАСЫ, УКЛАДЧЫКАМ ВЫПЛАЧВАЕЦЦА ПРЫБЫТАК:
ПА ЎКЛАДАХ ДА ЗАПАТРАБАВАННЯ І НА БЯГУЧЫЯ РАХУНКІ—3% у год
ПА ТЭРМІНОВЫХ УКЛАДАХ—на тэрмін не менш 6 месяцаў—5% у год
ПА ВЫЙГРЫШНЫХ УКЛАДАХ—прыбытак выплачваецца ў выглядзе выйгрышаў, якія разыгрываюцца ў тыражах два разы ў год. Сума выйгрышу залежыць ад размеру ўкладу і працягласці хавання яго ў ашчаднай касе.